

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

การอุทธรณ์และฎีกา

ลำดับชั้นของศาลยุติธรรม

- ศาลชั้นต้น : ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลอาญา ศาลชำนาญพิเศษ
- ศาลชั้นอุทธรณ์ : ศาลอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ
- ศาลฎีกา

ทำไมต้องมีการสุ่ม

- ตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงานกระบวนการพิจารณา
ในศาลชั้นต้น
- ตรวจสอบดุลพินิจของศาลชั้นต้น
- ตรวจสอบการรับฟังข้อเท็จจริงและการแปลความ
กฎหมาย

หลักการอุทธรณ์และฎีกา

- ระบบลัทธิ
- ระบบอนุญาต

การอุทธรณ์/ฎีกาเดิม

- คดีแพ่งทั่วไป

- ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาปัญหาข้อเท็จจริง

- ศาลชั้นต้นรับรองให้อุทธรณ์ฎีกา

- อุทธรณ์ตรงต่อศาลฎีกา

- คดีไม่เป็นสาระ

- คดีชำนาญพิเศษ

- อุทธรณ์ตรงต่อศาลฎีกา

สภาพปัญหา

- ศาลชั้นอุทธรณ์ไม่มีความสำคัญ
- การพัฒนาความเชี่ยวชาญของกฎหมายชำนาญพิเศษของผู้พิพากษา
- ความแตกต่างระหว่างคดีแพ่งทั่วไปและคดีชำนาญพิเศษ
- ลดการให้ความสำคัญของคดีตามจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาก

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘

- หลักการตรวจสอบและทบทวนคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยศาลชั้นอุทธรณ์
- การฎีกาไม่ใช่สิทธิ แต่ต้องได้รับอนุญาต
- ศาลชั้นอุทธรณ์มีความสำคัญตามลำดับชั้นศาล
- จัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชำนัญพิเศษ
- ความสำคัญของคดีอยู่ที่เนื้อหาและประเด็นแห่งคดีไม่ใช่ทุนทรัพย์

การอุทธรณ์

มาตรา ๒๒๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติ
มาตรา ๑๓๘, ๑๖๘, ๑๘๘ และ ๒๒๒ และใน
ลักษณะนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล
ชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ เว้น
แต่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นประมวล
กฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นจะได้บัญญัติว่า
ให้เป็นที่สุด

หลักทั่วไป มาตรา ๒๒๓

- ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง
  - ในประเด็นแห่งคดี เช่น ม. ๑๔๒ ม. ๑๘๘
  - ไม่ใช่ประเด็นแห่งคดี เช่น ม. ๑๘ ม. ๓๘ ม. ๑๗๒
- อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๖๙๙/๒๕๕๑

ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วให้ตั้งผู้ร้องและต.เป็นกรรมการของบริษัทม.ชั่วคราว ต่อมาผู้คัดค้านยื่นคำร้อง ซึ่งแม้ในคำร้องจะขอให้ศาลอุทธรณ์ไต่สวนคำร้องและมีคำสั่งก็ตาม แต่จากข้ออ้างในคำร้องประกอบด้วยพฤติการณ์แห่งคดีเป็นที่เข้าใจได้ว่าผู้คัดค้านประสงค์ที่จะให้ศาลมีคำสั่งถอดถอนผู้ร้องและต.ออกจากการเป็นกรรมการชั่วคราวของบริษัทม.แล้วตั้งผู้คัดค้านเป็นกรรมการชั่วคราวแทนนั่นเอง ซึ่งผู้ร้องและต.คัดค้านคำร้องดังกล่าวของผู้คัดค้านกรณีเช่นนี้ศาลชั้นต้นชอบที่จะไต่สวนข้อเท็จจริงให้ได้ความว่ามีเหตุสมควรที่จะถอดถอนผู้ร้องและต.ออกจากการเป็นกรรมการชั่วคราวแล้วตั้งให้ผู้คัดค้านเป็นแทนหรือไม่ และมีคำสั่งต่อไปตามรูปคดี การที่ศาลชั้นต้นด่วนมีคำสั่งงดการไต่สวนและส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์พิจารณานั้นจึงไม่ชอบ เพราะโดยปกติคดีจะขึ้นมาสู่การวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ได้ก็ต่อเมื่อมีการอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลชั้นต้นภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในภาค ๓ ลักษณะ ๑ ว่าด้วยอุทธรณ์ แต่คดีกลับขึ้นมาสู่ศาลอุทธรณ์โดยคำสั่งศาลชั้นต้นดังกล่าว และศาลอุทธรณ์ก็มีคำสั่งยกคำร้อง ของผู้คัดค้านโดยไม่มีการวินิจฉัยถึงคำสั่งศาลชั้นต้นแต่ประการใดคำสั่งศาลอุทธรณ์ดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยวิธีพิจารณาเช่นกันแม้ผู้คัดค้านจะไม่ฎีกามากก็ตามแต่เนื่องจากเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน กรณีต้องด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๒(๕), ๒๕๓, ๒๕๗ ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ และเห็นสมควรย้อนสำนวนให้ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษาใหม่ตามรูปคดี

ศาลชั้นต้นทำแทนศาลชั้นอุทธรณ์

- การรับหรือไม่รับอุทธรณ์ มาตรา ๒๓๒
- การสืบพยานเพิ่มเติม
- การอ่านคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๑/๒๕๓๐

เมื่อศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์แล้ว กระบวนพิจารณาต่อจากนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นกระบวนพิจารณาของศาลอุทธรณ์โดยศาลชั้นต้นทำแทน ฉะนั้นเมื่อคู่ความไม่พอใจคำสั่งศาลชั้นต้นที่สั่งในฐานะดำเนินการแทนศาลอุทธรณ์ ก็ชอบที่จะร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือรองจนกว่าศาลชั้นต้นจะส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์แล้วไปร้องต่อศาลอุทธรณ์ ถ้าศาลอุทธรณ์ไม่พอใจในคำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าวนั้นก็ชอบที่จะสั่งใหม่ได้ตามอำนาจศาลอุทธรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๐๑๕/๒๕๔๓

เมื่อโจทก์ยื่นอุทธรณ์แล้วศาลชั้นต้นจะต้องดำเนินต่อไปเพื่อให้ศาลอุทธรณ์ได้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดี โดยต้องดำเนินการตามบทบัญญัติในภาค ๓ ลักษณะ ๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กล่าวคือ ส่งสำเนาอุทธรณ์ให้แก่จำเลยอุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยความเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มีได้อุทธรณ์ความนั้น) คดีนี้ศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจแล้วว่าจำเลยและ ศ. เป็นจำเลยอุทธรณ์ที่มีสิทธิยื่นคำแก้อุทธรณ์ของโจทก์ ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้โจทก์ทำสำเนาอุทธรณ์มายื่นต่อศาลและให้นำส่งสำเนาอุทธรณ์แก่จำเลยและ ศ. ได้

โจทก์มีหน้าที่นำส่งและเสียค่าธรรมเนียมในการส่งสำเนาอุทธรณ์แก่จำเลยและ ศ. ภายในกำหนดเวลาตามคำสั่งของศาลชั้นต้นโจทก์ทราบคำสั่งแล้วเพิกเฉยไม่ดำเนินการคดีภายในกำหนดเวลาที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่ง ถือว่าโจทก์ทิ้งฟ้องอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๔(๒) ประกอบมาตรา ๒๕๖

หลักการ

- การอุทธรณ์ตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๘, ๑๖๘, ๑๘๘ และ ๒๒๒
- คำพิพากษาศาลชั้นต้นถึงที่สุดตาม ป.ว.พ. หรือกฎหมายอื่น
- นอกนั้นอุทธรณ์ได้ตามภาค ๓ ลักษณะ ๑ อุทธรณ์

การอุทธรณ์เฉพาะ

- มาตรา ๑๓๘ คำพิพากษาตามยอม
- มาตรา ๑๖๘ คำถ้อยความโดยนัย
- มาตรา ๑๘๘ คดีไม่มีข้อพิพาท
- มาตรา ๒๒๒ คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

มาตรา ๑๓๘

ในคดีที่คู่ความตกลงกันหรือประนีประนอมยอมความกันในประเด็นแห่งคดีโดยมิได้มีการถอนคำฟ้องนั้น และข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ให้ศาลจงดรายงานพิสดาร แสดงข้อความแห่งข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความเหล่านั้นไว้ แล้วพิพากษาไปตามนั้น

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาเช่นว่านี้ เว้นแต่ในเหตุต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีข้อกล่าวอ้างว่าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งฉ้อฉล

(๒) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่าเป็นการละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๓) เมื่อคำพิพากษานั้นถูกกล่าวอ้างว่ามีได้เป็นไปตามข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความ

ถ้าคู่ความตกลงกันเพียงแต่ให้เสนอคดีต่ออนุญาโตตุลาการให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่า ด้วยอนุญาโตตุลาการมาใช้บังคับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๘๐/๒๕๕๙

ในการทำสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นกรณีที่เกิดจากร่วมกันกระทำอย่างผิดธรรมดาที่จะต้องพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์ จำเลยแล้วพิพากษาชี้ขาดประเด็นข้อพิพาทข้อตกลงในสัญญาประนีประนอมยอมความจึงอาจมีผลไม่ตรงหรือไม่เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้องได้ ถ้าข้อตกลงนั้นเกี่ยวพันกับประเด็นแห่งคดีและไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายเพราะเป็นไปตามข้อตกลงที่คู่ความต่างยอมผ่อนผันให้แก่กัน จึงไม่อยู่ในบังคับแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา 142 ซึ่งห้ามมิให้พิพากษาหรือสั่งเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง การที่ศาลชั้นต้นใกล้เคียงแล้วคู่ความในคดีรวมทั้ง ก. และ น. ตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันและศาลพิพากษาตามยอมจึงไม่ขัดต่อกฎหมาย แม้จะมี ก. และ น. เข้าร่วมตกลงด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๐๐๕/๒๕๕๙

ในกรณีที่คู่ความทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลมีคำพิพากษาตามยอม หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเห็นว่าคำพิพากษาศาลฎีกาตามสัญญาประนีประนอมยอมความนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย คู่ความจะต้องใช้สิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาศาลฎีกาตามยอมดังกล่าวหากเข้าเหตุหนึ่งเหตุใดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้ได้ความว่า ในต่างทนายความจำเลยระบุข้อความเกี่ยวกับอำนาจของทนายความให้มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ไปในทางจำหน่ายสิทธิของจำเลย เช่น การยอมรับตามที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งเรียกร้อง การถอนฟ้อง การประนีประนอมยอมความ โดยมีลายมือชื่อของกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลยพร้อมตราประทับของจำเลยถูกต้องตามหนังสือรับรองของจำเลย ทนายความจำเลยย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจเต็มทีขณะทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลว่า ข้อความที่ตกลงกับโจทก์นั้นเหมาะสม ไม่ทำให้จำเลยเสียเปรียบ ทนายความจำเลยไม่มีความจำเป็นต้องแจ้งให้จำเลยทราบก่อนตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความ ดังนั้นแม้จำเลยไม่ต้องการตกลงกับโจทก์ ก็เป็นเรื่องทนายความจำเลยกระทำการฝ่าฝืนความประสงค์ของจำเลย หากจำเลยเสียหายอย่างไรก็ต้องไปว่ากล่าวกันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๗๑๘/๒๕๕๗

โจทก์และจำเลยตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาลและศาลพิพากษาตามยอมแล้ว คำพิพากษาย่อมผูกพันคู่ความตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 วรรคหนึ่ง หากโจทก์เห็นว่าคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความไม่ชอบหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายก็มีทางดำเนินคดีต่อไปได้เพียงประการเดียวคือ อุทธรณ์ฎีกาให้ศาลสูงแก้ไขหากเข้ากรณีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 138 วรรคสอง เมื่อโจทก์ไม่อุทธรณ์คำพิพากษาตามยอมยอมถึงที่สุด ไม่อาจถูกเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้อีก การที่โจทก์อ้างว่าคำพิพากษาตามยอมตกเป็นโมฆะเพราะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ดำเนินมาทั้งหมดแล้วยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่นั้น ความมุ่งหมายของโจทก์คือต้องการให้คำพิพากษาตามยอมเสียเปล่าใช้บังคับไม่ได้ซึ่งมีผลเป็นอย่างไรก็เกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนคำพิพากษาตามยอมซึ่งต้องกระทำโดยศาลสูง โจทก์จะยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำพิพากษาของศาลชั้นต้นเองไม่ได้ แม้โจทก์จะเพ่งทราบเหตุที่ขอให้เพิกถอนสัญญาประนีประนอมยอมความภายหลังพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ก็ไม่มีกฎหมายรับรองให้ทำได้ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องของโจทก์โดยไม่ได้ไต่สวนนั้นชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๒/๒๕๕๖

คำว่า "ฉ้อฉล" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ให้ความหมายว่า ใช้
อุบายหลอกลวงโดยเอาความเท็จมากล่าวเพื่อให้เขาหลงผิด ดั่งนั้นข้ออ้างตามอุทธรณ์ของโจทก์ที่
๑ ที่ ๓ ถึงที่ ๖ ที่ว่า จำเลยร้องไห้โอดครวญ ก้มลงกราบเท้าโจทก์ที่ ๑ และพูดจาหวานล้อมโจทก์ที่ ๑
ให้ช่วยพูดขอร้องโจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๔ และที่ ๖ ให้ยกที่ดินพิพาทแก่จำเลย และจำเลยจะจ่ายเงิน
๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าตอบแทน หากไม่ยอมทำตามจำเลยจะฆ่าตัวตายทันทีนั้น จึงมิใช่เป็นการ
ฉ้อฉล โจทก์ที่ ๑ ที่ ๓ ถึงที่ ๖ ไม่อาจอุทธรณ์ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๓๘ วรรคสอง ส่วนอุทธรณ์ของ
โจทก์ที่ ๑ ที่ ๓ ถึงที่ ๖ ที่ว่า โจทก์ที่ ๒ ถึงที่ ๖ มิได้เข้าร่วมไกล่เกลี่ยด้วย เป็นการขัดต่อความสงบ
เรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนนั้น ก็หาใช่เป็นการกล่าวอ้างว่าคำพิพากษาตามยอมของ
ศาลชั้นต้นละเมิดต่อบทบัญญัติของกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนไม่ จึงไม่
เข้าเหตุหนึ่งเหตุใดตามข้อยกเว้นใน ป.วิ.พ. มาตรา ๑๓๘ วรรคสอง ที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้น
ต้นได้ ที่ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์ของโจทก์ที่ ๑ ที่ ๓ ถึงที่ ๖ มา และศาลอุทธรณ์ภาค 5 รับวินิจฉัยให้
เป็นการไม่ชอบ ถือว่าปัญหาดังกล่าวเป็นข้อที่ไม่ได้ว่ากล่าวกันมาโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 5
โจทก์ที่ ๑ ที่ ๓ ถึงที่ ๖ ย่อมไม่มีสิทธิฎีกาปัญหาดังกล่าวต่อมาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๙ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๖๘

ในกรณีคู่ความอาจอุทธรณ์ หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลได้นั้น ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์หรือฎีกาในปัญหาเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมแต่อย่างเดียว เว้นแต่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นจะได้ยกเหตุว่า ค่าฤชาธรรมเนียมนั้นมิได้กำหนดหรือคำนวณให้ถูกต้องตามกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๘๓/๒๕๕๙

คดีนี้เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์อัตราค่าทนายความต้องกำหนดตาม ตาราง ๖ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (เดิม) ซึ่งเป็น กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ ที่ให้ใช้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่มีการฟ้องคดีบังคับแก่คดีจนกว่า คดีจะถึงที่สุด ซึ่งตาราง ๖ ระบุว่าคดีไม่มีทุนทรัพย์ อัตราค่าทนายความขึ้น สูงในศาลอุทธรณ์ ๑,๕๐๐ บาท ดังนั้นที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ กำหนดค่า ทนายความเป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท จึงเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด ปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของ ประชาชน ศาลฎีกาจึงแก้ไขให้ถูกต้อง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๒๐/๒๕๔๒

จำเลยที่ 1 และที่ 4 ฎีกาว่า คดีนี้มีทุนทรัพย์สูงและเป็นคดีมีข้อยุ่งยาก ศาลชั้นต้นกำหนดค่าทนายความให้โจทก์ใช้แทน จำเลยที่ 1 และที่ 4 คนละ 1,000,000 บาท เหมาะสมแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าให้โจทก์ใช้ค่าทนายความในศาลชั้นต้นแทนจำเลยที่ 1 และที่ 4 คนละ 50,000 บาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และในชั้นอุทธรณ์จำเลยที่ 1 และที่ 4 ทำคำแก้อุทธรณ์ แต่ศาลอุทธรณ์มิได้กำหนดให้โจทก์ใช้ค่าทนายความแทนจำเลยที่ 1 และที่ 4 นั้น เป็นฎีกาในปัญหาเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมแต่อย่างเดียวและเป็นการโต้แย้งดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ในการกำหนดค่าทนายความที่โจทก์ต้องใช้แทนจำเลยที่ 1 และที่ 4 นอกจากนี้ค่าทนายความในศาลชั้นต้นตามที่ศาลอุทธรณ์กำหนดให้โจทก์ใช้แทนจำเลยที่ 1 และที่ 4 คนละ 50,000 บาท ก็เป็นจำนวนที่ศาลอุทธรณ์เห็นสมควรระหว่างอัตราขั้นต่ำและอัตราขั้นสูงดังที่ระบุไว้ในตาราง 6 กายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ข้ออ้างของจำเลยที่ 1 และที่ 4 ดังกล่าวจึงมิได้ยกเหตุว่าค่าฤชาธรรมเนียมนั้นกำหนดหรือคำนวณไม่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 168 แต่อย่างใด จึงเป็นฎีกาที่ต้องห้าม ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

มาตรา ๑๘๘

ในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ให้ใช้ข้อบังคับต่อไปนี้

(๑) ให้เริ่มคดีโดยยื่นคำร้องขอต่อศาล

(๒) ศาลอาจเรียกพยานมาสืบได้เองตามที่เห็นจำเป็น และวินิจฉัยชี้ขาดตามที่เห็นสมควรและยุติธรรม

(๓) ทางแก่แห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นให้ใช้ได้แต่โดยวิธียื่นอุทธรณ์หรือฎีกาเท่านั้น และให้อุทธรณ์ฎีกาได้แต่เฉพาะในสองกรณีต่อไปนี้

(ก) ถ้าศาลได้ยกคำร้องขอของกลุ่มความฝ่ายที่เริ่มคดีเสียทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือ

(ข) ในเหตุที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการพิจารณาหรือพิพากษาหรือคำสั่ง

(๔) ถ้าบุคคลอื่นใดนอกจากกลุ่มความที่ได้ยื่นฟ้องคดีอันไม่มีข้อพิพาทได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีโดยตรงหรือโดยอ้อม ให้ถือว่าบุคคลเช่นว่ามานี้เป็นกลุ่มความ และให้ดำเนินคดีไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยคดีอันมีข้อพิพาท แต่ในคดีที่ยื่นคำร้องขอต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้คำอนุญาตที่ผู้แทนโดยชอบธรรมได้ปฏิเสธเสียหรือให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถอนคำอนุญาตอันได้ให้ไว้แก่ผู้ไร้ความสามารถนั้น ให้ถือว่าเป็นคดีที่ไม่มีข้อพิพาท แม้ถึงว่าผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ไร้ความสามารถนั้นจะได้มาศาล และแสดงข้อคัดค้านในการให้คำอนุญาตหรือถอนคำอนุญาตเช่นว่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๕/๒๕๔๔

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท โดยการครอบครองปรปักษ์ ผู้คัดค้านในฐานะผู้จัดการมรดกของ ส. ผู้ตายจึงมีอำนาจฟ้องแย้งขับไล่ผู้ร้องออกจากที่ดินพิพาทซึ่งเป็นมรดกของ ส. ได้ เพราะเมื่อผู้ร้องได้ยื่นคำร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์อันเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทและมีผู้คัดค้านขึ้นมาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๘(๔) ให้ดำเนินคดีไปอย่างคดีมีข้อพิพาท ผู้ร้องจึงมีฐานะเป็นโจทก์ผู้คัดค้านย่อมมีฐานะเป็นจำเลย ย่อมมีสิทธิฟ้องแย้งผู้ร้องได้

มาตรา ๒๒๒

ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งศาลซึ่งปฏิเสธไม่ยอมพิพากษาตามคำสั่งชี้ขาดของ
อนุญาโตตุลาการ หรือคำพิพากษาของศาลตามคำชี้ขาดของ
อนุญาโตตุลาการ เว้นแต่ในเหตุต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีข้ออ้างแสดงว่าอนุญาโตตุลาการหรือประธานมิได้กระทำการโดย
สุจริต หรือคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้กลฉ้อฉล

(๒) เมื่อคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความ
สงบเรียบร้อยของประชาชน

(๓) เมื่อคำพิพากษานั้นไม่ตรงกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 732/2559

บริษัท บ. ทำสัญญาประกันภัยรถยนต์โดยสารไว้กับผู้ร้องเป็นผู้รับประกันภัยจำจนคนแรก และบริษัท ส. เป็นผู้รับประกันภัยจำจนคนที่สอง ดังนั้น ผู้ร้องต้องรับผิดชอบเพื่อความวินาศภัยก่อน ตาม ป.พ.พ. มาตรา 870 วรรคสาม เมื่อเกิดวินาศภัยขึ้น ผู้รับประกันภัยชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพียงเสมอจำนวนวินาศจริง ตาม ป.พ.พ. มาตรา 870 วรรคหนึ่ง แม้บริษัท ส. จะต้องจ่ายค่าเสียหายเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยจากรถ ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ.2535 มาตรา 28 แต่ก็ปรากฏว่าผู้คัดค้านทั้งสองทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับบริษัท ส. โดยไม่ปรากฏว่าบริษัท ส. ยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้คัดค้านทั้งสองเป็นจำนวนเท่าใด อย่างไรก็ตาม การที่ผู้คัดค้านทั้งสองซึ่งเป็นผู้รับประกันภัยยอมสละสิทธิอันมีต่อผู้รับประกันภัยรายหนึ่งย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้รับประกันภัยรายอื่น ตาม ป.พ.พ. มาตรา 871 เมื่ออนุญาโตตุลาการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายที่แท้จริงแก่ผู้คัดค้านทั้งสองคนละ 25,000 บาท แต่ชี้ขาดให้ผู้ร้องเพียงรายเดียวต้องชำระค่าสินไหมทดแทนจำนวนดังกล่าวโดยไม่ได้คำนึงว่าผู้คัดค้านทั้งสองได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากบริษัท ส. แล้วจำนวนเท่าใด ทำให้ผู้คัดค้านทั้งสองจะได้รับค่าสินไหมทดแทนเกินกว่าจำนวนวินาศจริง จึงเป็นคำชี้ขาดที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลย่อมมีอำนาจเพิกถอนคำชี้ขาดได้ตาม พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 40 วรรคสาม (2) (ข)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2120/2553

การอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลตามพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 ต่อศาลฎีกากระทำได้เฉพาะกรณีที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.อนุญาโตตุลาการ พ.ศ.2545 มาตรา 45 (1) - (5) เท่านั้น คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินแก่โจทก์ตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ จำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินต่าง ๆ ที่อ้างว่าเป็นของจำเลยเพื่อบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษา การที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 288 มิใช่กรณีที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว การอุทธรณ์หรือฎีกาต้องเป็นไปตามลำดับชั้นของศาล ที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนมายังศาลฎีกาจึงไม่ถูกต้อง แต่เนื่องจากคู่ความได้สืบพยานมาเสร็จสิ้น พยานหลักฐานเพียงพอแก่การวินิจฉัยแล้ว ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยไปโดยไม่ยื่นสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 996/2551

ผู้คัดค้านอุทธรณ์ว่า คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้ผู้คัดค้านชำระเงิน พร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ร้องตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ สมาคมประกันวินาศภัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากอนุญาโตตุลาการสมาคมประกันวินาศภัยไม่มีอำนาจพิจารณาและชี้ขาดคำเสนอข้อพิพาทของผู้ร้องนั้น เป็นกรณีที่ผู้คัดค้านกล่าวอ้างว่าการ บังคับตามคำชี้ขาดและคำพิพากษาของศาลชั้นต้นเป็นการขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตาม พ.ร.บ. อนุญาโตตุลาการฯ มาตรา 45 ประกอบกับ ป.วิ.พ. มาตรา 222 ผู้ คัดค้านจึงมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้

ป.ว.พ. หรือกฎหมายอื่นกำหนด
ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นเป็นที่สุด

- มาตรา ๑๕ การคัดค้านผู้พิพากษา
- มาตรา ๑๓๖ รับเงินที่จำเลยนำมาวางศาล
- มาตรา ๑๓๗ ยอมรับการชำระหนี้เป็นอย่างอื่น
- มาตรา ๑๙๙ เบลยจ อนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่
- มาตรา ๒๐๓ ห้ามโจทก์อุทธรณ์คำสั่งจำคุกคดี

กฎหมายอื่น

- พ.ร.บ. การกักเรือ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๘
- พ.ร.บ. หลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๗๐

ผู้มีสิทธิอุทธรณ์

ผู้มีสิทธิอุทธรณ์

- คู่ความ (โจทก์ จำเลย ผู้รื้อสอด ผู้ร้องงง ผู้คัดค้าน) หรือบุคคลภายนอก
- ผู้ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7032/2545

จำเลยที่ 1 ฎีกาข้อที่สามว่า แม้สัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีครบกำหนดชำระหนี้วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 แต่จำเลยที่ 1 สั่งจ่ายเช็คเบิกเงินครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2534 ต้องถือว่าสัญญาบัญชีเดินสะพัดสิ้นสุดตั้งแต่วันที่ 22 กรกฎาคม 2534 แล้วนั้น เห็นว่า โจทก์ฟ้องว่าสัญญาบัญชีเดินสะพัดสิ้นสุดเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2536 อันเป็นวันที่จำเลยที่ 1 เดินสะพัดทางบัญชีกับโจทก์เป็นครั้งสุดท้าย จำเลยที่ 1 ให้การว่าสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชีครบกำหนดวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 เมื่อครบกำหนดแล้วจำเลยที่ 1 ไม่เคยเดินสะพัดทางบัญชีกับโจทก์นับแต่วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2535 โจทก์จึงไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยทบต้น เป็นการต่อสู้ว่าสัญญาบัญชีเดินสะพัดสิ้นสุดเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ซึ่งศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยว่าสัญญาบัญชีเดินสะพัดสิ้นสุดวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ดังนั้น คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นจึงเป็นการสมประโยชน์แก่จำเลย จึงไม่อาจยกปัญหานี้ขึ้นอุทธรณ์ได้อีก ทั้งมิได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 แม้ศาลอุทธรณ์ภาค 7 วินิจฉัยปัญหาข้อนี้ให้ ก็ไม่ถือว่าเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 7 ฎีกาข้อนี้ของจำเลยจึงต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 บรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3803/2538

ประมวลกฎหมายที่ดินมาตรา 60 ที่บัญญัติว่าเมื่อเจ้าพนักงานที่ดินสั่งประการใดแล้วให้ฝ่ายที่ไม่พอใจไปดำเนินการฟ้องต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งนั้นหมายถึงให้คู่กรณีฟ้องขอให้ศาลพิจารณาคำพิพากษาว่าฝ่ายใดมีกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทดีกว่ากันเมื่อจำเลยในฐานะเจ้าพนักงานที่ดินได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายที่ดินโดยรวบรวมพยานหลักฐานทั้งของฝ่ายโจทก์และฝ่ายผู้คัดค้านเปรียบเทียบกันแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานของฝ่ายผู้คัดค้านมีเหตุผลดีกว่าจึงมีคำสั่งให้งดออกโฉนดที่ดินให้โจทก์โจทก์จึงไม่มีสิทธิขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว แม้จำเลยเป็นฝ่ายชนะคดีเพราะโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องแต่การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 2 วินิจฉัยว่าที่พิพาทมิได้เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้เลี้ยงสัตว์ร่วมกันแต่เป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าอาจเป็นที่เสียหายแก่จำเลยจำเลยย่อมมีสิทธิฎีกาโต้แย้งได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7268/2547

คดีที่ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง จำเลยจะมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นได้ต่อเมื่อคำวินิจฉัยของ ศาลชั้นต้นมีผลกระทบกระเทือนต่อสิทธิของจำเลยซึ่งเป็นฝ่ายชนะคดี คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโดยวินิจฉัยว่า ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดโจทก์มอบอำนาจให้ผู้อื่นฟ้องคดีโดยฝ่าฝืนข้อบังคับที่กำหนดให้ผู้จัดการนิติบุคคล อาคารชุดโจทก์จะต้องปฏิบัติกิจการในหน้าที่ด้วยตนเอง เว้นแต่ข้อบังคับหรือมติที่ประชุมใหญ่เจ้าของร่วมจะกำหนดให้มอบหมายให้ผู้อื่นทำแทนได้ กรณีนี้ไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นดังกล่าว คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นเกี่ยวกับอำนาจฟ้อง หาได้กระทบกระเทือนต่อสิทธิของจำเลยแต่ประการใดไม่ จำเลยไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5066/2538

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลตั้ง ก. และ พ. เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ก. มิได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียที่ถูกกระทบสิทธิโดยคำสั่งศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ถือว่า ก. เป็นบุคคลภายนอกคดีไม่อยู่ในฐานะที่จะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาคัดค้านคำสั่งของศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เพื่อขอให้ตั้ง ก. เป็นผู้จัดการมรดก แต่เพียงผู้เดียวได้

มาตรา ๒๒๔ ในคดีที่ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง เว้นแต่ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นในศาลชั้นต้นได้ทำความเห็นแย้งไว้หรือได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ หรือถ้าไม่มีความเห็นแย้งหรือคำรับรองเช่นว่านี้ต้องได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือจากอธิบดีผู้พิพากษาชั้นต้นหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคผู้มีอำนาจ แล้วแต่กรณี

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งมิได้ให้บังคับในคดีเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคลหรือสิทธิในครอบครัวและคดีฟ้องขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ เว้นแต่ในคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละสี่พันบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

การขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาในคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ ให้ผู้อุทธรณ์ยื่นคำร้องถึงผู้พิพากษานั้นพร้อมกับคำฟ้องอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้น เมื่อศาลได้รับคำร้องเช่นว่านั้น ให้ศาลส่งคำร้องพร้อมด้วยสำนวนความไปยังผู้พิพากษาดังกล่าวเพื่อพิจารณารับรอง

ข้อจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์

ทุนทรัพย์ในคดี

- ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาท
- ชั้นอุทธรณ์
- ไม่เกิน 50,000 บาท

คดีมีทุนทรัพย์หรือไม่มีทุนทรัพย์

คดีมีทุนทรัพย์

- คดีที่มีคำขอปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงิน
ได้ เช่น ม. ๑๕๐, ๑๘๙
- คดีที่มีคำขอให้ทรัพย์สันตกเป็นของโจทก์
- คดีที่มีผลต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 858/2522

คดีนี้โจทก์มีคำขอให้เรียกร่องที่ดินมาเป็นของโจทก์ราคาที่ดิน
ย่อมเป็นทุนทรัพย์จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อัน
อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้โจทก์จึงต้องเสียค่าขึ้นศาลตาม
จำนวนทุนทรัพย์ (โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยรังวัดแบ่งแยกที่ดิน
ตามสัญญาและโอนกรรมสิทธิ์ให้โจทก์ และรับเงิน 120,000
บาท จากโจทก์)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 919/2508 (ญ)

โจทก์ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมซื้อขายที่ดินซึ่งจำเลยที่ 1 ลูกหนี้โจทก์ได้โอนขายให้แก่จำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 2 ได้รู้ทำถึงข้อความจริงอันเป็นทางให้โจทก์ผู้เป็นเจ้าของเสียเปรียบ ฟ้องเช่นนี้เป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้เพราะคำขอของโจทก์ไม่ได้เรียกร้องเอาที่พิพาทมาเป็นของโจทก์ หรือขอให้โจทก์ได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด เพราะผลของการที่โจทก์ขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลมีแต่เพียงให้ทรัพย์สืบทกลับคืนมาเป็นของลูกหนี้ตามเดิมเท่านั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2539/2549

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยไปจดทะเบียนการระจำยอมตามข้อตกลง หากจดทะเบียนไม่ได้ให้จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์ 200,000 บาท เป็นการฟ้องให้ปฏิบัติตามสัญญาเพื่อให้ได้มาซึ่งการระจำยอม การระจำยอมซึ่งเป็นสิทธิที่โจทก์อ้างว่าตกลงกับจำเลยเพื่อให้ได้มาดังกล่าว ย่อมอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ถือได้ว่าเป็นคดีปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ซึ่งมีทุนทรัพย์ขณะยื่นคำฟ้องไม่เกิน 200,000 บาท และเมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้จำเลยไปจดทะเบียนการระจำยอม หากจดทะเบียนไม่ได้ให้จำเลยชำระค่าเสียหายแก่โจทก์จำนวน 108,000 บาท คดีจึงมีทุนทรัพย์ในชั้นฎีกาสำหรับจำเลยไม่เกิน 200,000 บาท

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6289/2552

สภาพแห่งข้อหาที่โจทก์อ้างในคำฟ้องเป็นเรื่องที่จำเลยทั้งสองผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามหนังสือรับสภาพหนี้แก่โจทก์ แม้จะมีคำขอบังคับให้ขับไล่จำเลยทั้งสองออกจากที่ดินก็มีใช้คดีฟ้องขับไล่บุคคลใดออกจากอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 248 วรรคสอง แต่เป็นเรื่องที่คู่ความมีข้อพิพาทโต้เถียงกันเกี่ยวกับมูลหนี้ตามสัญญาเช่าและตามหนังสือรับสภาพหนี้ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงิน 200,000 บาท แก่โจทก์ พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แต่จำเลยทั้งสองฎีกาโต้เถียงว่าจำเลยทั้งสองไม่ต้องชำระเงินจำนวนดังกล่าวแก่โจทก์ ทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาจึงมีจำนวนเพียง 200,000 บาท ส่วนดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะชำระเสร็จเป็นค่าเสียหายในอนาคต ซึ่งไม่อาจนำมารวมคำนวณเป็นทุนทรัพย์ได้ จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 248 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8269/2553

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกทับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของโจทก์บางส่วน และเพิกถอนการโอนที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 กับขอให้ห้ามจำเลยทั้งสองเข้าเกี่ยวข้องกับที่ดิน ตามคำขอดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อให้ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวกลับมาเป็นของโจทก์ คดีของโจทก์จึงเป็นการขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือเป็นคดีมีทุนทรัพย์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6032/2549

แม้คำขอโจทก์ท้ายฟ้องจะขอให้จำเลยพร้อมทั้งบริวารรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่ดินของโจทก์ ซึ่งเป็นการขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ก็ตาม แต่เมื่อจำเลยให้การต่อสู้คดีว่า ที่พิพาทจำเลยเป็นผู้ครอบครองตลอดมา เท่ากับจำเลยให้การว่าที่พิพาทเป็นของจำเลย ศาลชั้นต้นจึงกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่า โจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่พิพาทหรือไม่ ซึ่งนัยความหมายของประเด็นดังกล่าวคือโจทก์เป็นเจ้าของที่พิพาทหรือไม่อันจะนำไปสู่การวินิจฉัยว่าโจทก์มีสิทธิที่จะขอให้จำเลยพร้อมบริวารรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างได้หรือไม่ ดังนั้น ราคาของที่พิพาทในคดีนี้จึงอาจคำนวณราคาเป็นราคาเงินได้ คดีโจทก์เดิมที่บังคับขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณราคาเป็นราคาเงินได้หรือคดีไม่มีทุนทรัพย์นั้นจึงกลายเป็นคดีที่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือคดีมีทุนทรัพย์ตามราคาของที่พิพาทซึ่งเท่ากับ 25,000 บาท จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4846/2552

โจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยทั้งสองก่อสร้างอาคารรุกล้ำเข้าไปในที่ดิน โจทก์กว้างประมาณ 50 เซนติเมตร ยาวประมาณ 16 เมตร จำเลยทั้งสอง ให้การว่า มิได้ปลูกสร้างอาคารรุกล้ำที่ดินโจทก์หากแต่ปลูกสร้างบนที่ดิน ของจำเลยที่ 1 จึงเป็นคดีที่โต้เถียงกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทกันจึงเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ แต่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์มิได้ตีราคาที่ดินส่วนที่พิพาทกัน เพื่อให้คู่ความเสียค่าขึ้นศาลในส่วนนี้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงระวาง ที่ดินเลขที่ดิน หน้าสำรวจ ตำบล อำเภอ และจังหวัดที่ตั้งของที่ดินส่วนที่ พินาทซึ่งมีสภาพเป็นทางเข้าวัดโจทก์แล้ว เห็นว่ามีราคาไม่ถึง 200,000 บาท จึงต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง จำเลยทั้งสองฎีกาโต้แย้งการรับฟัง พยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์ จึงต้องห้ามฎีกา ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6109/2548

โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท จำเลยปักเสาและทำกำแพงคอนกรีตรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ แม้จะมีคำขอบังคับให้จำเลยรื้อถอนกำแพงคอนกรีตออกไปและทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม อันเป็นคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ แต่เมื่อจำเลยให้การว่า จำเลยกินรั้วล้อมรอบที่ดินของจำเลยเอง มิได้รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ ตามคำฟ้องและคำให้การมีประเด็นโต้เถียงความเป็นเจ้าของที่ดินพิพาทซึ่งเป็นประเด็นหลักดังนั้น ตามคำฟ้องที่ขอให้จำเลยรื้อถอนกำแพงคอนกรีตออกไปและทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม จึงเป็นผลอันเนื่องมาจากว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือไม่ เพราะศาลจะบังคับตามคำขอนี้ได้ก็ต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของฝ่ายใด จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือคดีมีทุนทรัพย์ เมื่อจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน 50,000 บาท จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคหนึ่ง

ต่อสู่เรื่องกรรมสิทธิ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4466/2557

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ในที่ดิน 29 แปลง ซึ่งการพิจารณาคดีศาลจะต้องแยกพิจารณาที่ดินแต่ละแปลงออกต่างหากจากกัน รวมถึงเมื่อพิจารณาแล้วจะต้องพิพากษาตามคำขอของโจทก์เป็นรายแปลง แม้โจทก์จะมีคำขอปลดปล่อยทุกขันธ์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ แต่เมื่อจำเลยทั้งสองให้การว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยที่ 2 จึงเป็นคดีที่มีการกล่าวแก้ข้อพิพาทว่าด้วยกรรมสิทธิ์ในที่ดิน อันเป็นคดีมีทุนทรัพย์ มิใช่คดีที่มีคำขอปลดปล่อยทุกขันธ์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้อีกต่อไป

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1070/2559

โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท จำเลยทั้งสามบุกรุกที่ดินของโจทก์ ขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสามและบริวารกับเรียกค่าเสียหาย 100,000 บาท ในส่วนคำขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสามและบริวารนั้น ถือว่าเป็นคดีที่มีคำขอปลดปล่อยทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ เมื่อจำเลยทั้งสามให้การเพียงว่าไม่เคยบุกรุกเข้าไปในที่ดินของโจทก์ หากได้ให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทว่าเป็นที่ดินของจำเลยทั้งสาม กรณีจึงไม่ทำให้กลายเป็นคดีมีทุนทรัพย์ตามราคาที่ดินพิพาทที่จำต้องตีราคาทรัพย์สินพิพาทเพื่อให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมศาล คดีจึงอยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลจังหวัดที่จะพิจารณาพิพากษาคดีได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 18 การที่ศาลชั้นต้นไม่ได้กำหนดจำนวนทุนทรัพย์ที่ดินพิพาทก่อนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป จึงไม่ใช่การดำเนินกระบวนการที่ผิดระเบียบ

โจทก์ฎีกาเฉพาะขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบแล้วให้ศาลชั้นต้นเริ่มต้นดำเนินกระบวนการใหม่เพียงประการเดียว ถือว่าเป็นคดีที่มีคำขอปลดปล่อยทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4261/2548

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากบ้านพิพาท จำเลยให้การว่าบ้านพิพาทบิดา มารดาจำเลยปลูกสร้างขึ้น จำเลยอยู่ในบ้านดังกล่าวโดยอาศัยสิทธิของ บิดามารดา ถือไม่ได้ว่าจำเลยต่อสู้กรรมสิทธิ์ในบ้านพิพาท จึงเป็นคดีไม่มี ทุนทรัพย์ เมื่อบ้านพิพาทที่จำเลยเช่ามีค่าเช่าในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือน ละ 4,000 บาท จึงต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคสอง ที่จำเลย อุทธรณ์ว่า จำเลยอยู่ในบ้านพิพาทโดยอาศัยสิทธิครอบครองของบิดา มารดาจำเลย บ้านพิพาทเป็นของจำเลยและสัญญาเช่าปลอมนั้น ล้วนเป็น อุทธรณ์ที่โต้เถียงในข้อเท็จจริงทั้งสิ้น จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามบท กฎหมายดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2931/2558

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลย จำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทมิใช่
เป็นของโจทก์ แต่เป็นของผู้อื่น คือ ม. และ ก. กับมิได้อ้างว่า
จำเลยแย่งการครอบครองที่ดินมาจาก ม. และ ก. และยึดถือ
ครอบครองเพื่อตนจนได้สิทธิครอบครองแล้ว ถือไม่ได้ว่า
จำเลยต่อสู้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท คดีของโจทก์ที่ฟ้องและมี
คำขอบังคับให้ขับไล่จำเลยจึงเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์

ข้อห้ามเกี่ยวกับทุนทรัพย์ใช้แก่ทุกฝ่าย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 647/2540

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 224 วรรคสองนั้น เป็นการบัญญัติถึงข้อยกเว้นในการอุทธรณ์หรือห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประเภทหรือลักษณะของคดีที่ฟ้องร้องกันเท่านั้น หากได้บัญญัติเป็นข้อยกเว้นเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้อุทธรณ์ด้วยแต่อย่างใดไม่ ทั้งบทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้มีข้อความตอนใดที่บัญญัติให้ใช้บังคับเฉพาะกรณีที่ผู้ถูกฟ้อง คือ จำเลย เป็นผู้อุทธรณ์เท่านั้น จึงต้องใช้บังคับแก่ทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยซึ่งเป็นคู่ความในคดีด้วยเมื่อที่ต้นพิพากษามีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นฟ้องเพียงเดือนละ 500 บาท จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3778/2549

โจทก์ฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยออกจากอาคารพิพาทซึ่งโจทก์อ้างว่ามีค่าเช่าเดือนละ 24,000 บาท จำเลยให้การต่อสู้ว่าค่าเช่ามีเพียงเดือนละ 2,000 บาท ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระค่าเช่าที่ค้างชำระแก่โจทก์เดือนละ 2,000 บาท โจทก์ไม่อุทธรณ์ข้อเท็จจริงจึงฟังยุติว่าอาคารพิพาทมีค่าเช่าเดือนละ 2,000 บาท และในส่วนฟ้องแย้งนั้นจำเลยมีคำขอบังคับให้โจทก์คืนเงินมัดจำ 50,000 บาท แก่จำเลยพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ คดีตามฟ้องเดิมและฟ้องแย้งจึงต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรคหนึ่งและวรรคสอง

คดีเดียวอาจมีคำขอได้หลายแบบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6637/2544

การฟ้องคดีขับไล่หาได้มีความหมายเป็นคดีฟ้องขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์แต่เพียงอย่างเดียวเสมอไป การที่โจทก์ฟ้องขับไล่เป็นการฟ้องตั้งสิทธิอันเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยในเรื่องพิດสัญญาเช่าและไม่ประสงค์จะให้จำเลยอยู่ในตึกแถวพิพาทต่อไป อันเป็นคดีที่ขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือคดีไม่มีทุนทรัพย์เท่านั้นแต่การที่โจทก์เรียกค่าเช่าที่ค้างชำระ ก่อนบอกเลิกสัญญาเช่าและค่าเสียหายภายหลังจากการบอกเลิกสัญญาเช่าเข้ามาด้วยรวมเป็นเงิน 186,000 บาท คดีในส่วนหลังนี้เป็นคดีมีทุนทรัพย์ที่โจทก์ต้องเสียค่าขึ้นศาลตามจำนวนทุนทรัพย์ที่ฟ้อง

แม้คดีฟ้องขับไล่ซึ่งเป็นคดีหลักหรือคดีประธาน จำเลยทำสัญญาเช่าตึกแถวพิพาทในอัตราค่าเช่าเดือนละ 600 บาทแม้ศาลชั้นต้นจะกำหนดค่าเสียหายหลังจากบอกเลิกสัญญาเช่าให้เดือนละ 20,000 บาท ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นค่าเช่าขณะยื่นคำฟ้องเพราะเป็นเพียงแต่อาจให้เช่าได้ในอัตราดังกล่าวเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องฟังว่าตึกแถวพิพาทมีค่าเช่าในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละ 4,000 บาท จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคสอง แต่เมื่อคดีนี้เป็นทั้งคดีไม่มีทุนทรัพย์และคดีมีทุนทรัพย์รวมกันมาเมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 125,920 บาท จึงเกินกว่า 50,000 บาท ย่อมไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 224 วรรคหนึ่ง เมื่อจำเลยถูกจำกัดสิทธิในการอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงฐานะที่เป็นคดีฟ้องขับไล่ แต่จำเลยยังมีสิทธิในการอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงที่เป็นส่วนของคดีมีทุนทรัพย์ได้การที่ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัยส่วนนี้เป็นการไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2820/2541

โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยออกจากบ้านพิพาท จำเลยไม่ได้กล่าวแก้เป็นข้อพิพาทด้วยกรรมสิทธิ์ ย่อมเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์โดยยอมรับในอุทธรณ์ว่าจำเลยไม่ใช่เจ้าของที่ดินที่บ้านพิพาทปลูกอยู่ แต่โจทก์ฟ้องบังคับขับไล่จำเลยในขณะที่บ้านพิพาทยังปลูกอยู่ในที่ดินของผู้อื่น ดังนี้ บ้านพิพาทจึงมีสภาพเป็นอสังหาริมทรัพย์แม้โจทก์ไม่ได้บรรยายว่าบ้านพิพาทที่ปลูกอยู่หากให้เช่าจะได้ค่าเช่าเดือนละเท่าใด แต่เมื่อศาลอุทธรณ์วินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้วฟังว่า บ้านพิพาทหากจะให้เช่าจะได้ค่าเช่าเดือนละไม่เกิน 4,000 บาท และโจทก์ก็มีได้ฎีกาว่าบ้านพิพาทหากให้เช่าจะได้ค่าเช่าเดือนละเกินกว่า 4,000 บาท จึงต้องฟังข้อเท็จจริงว่าบ้านพิพาท หากให้เช่าจะได้ค่าเช่าเดือนละไม่เกิน 4,000 บาท คดีส่วนที่เกี่ยวกับฟ้องขับไล่จำเลยออกจากบ้านพิพาทจึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 224 วรรคสอง ชอบที่ศาลอุทธรณ์จะไม่รับวินิจฉัยและพิพากษาให้ยกอุทธรณ์ส่วนนี้ของโจทก์เสีย โจทก์ฟ้องว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อต้นกาแอฟของโจทก์ โดยลักลอบเก็บผลกาแอฟและตัดฟันต้นกาแอฟของโจทก์ ทำให้โจทก์เสียหาย ขอให้ห้ามจำเลยและบริวารทำ ละเมิดต่อต้นกาแอฟของโจทก์ ดังนี้ คำขอของโจทก์เป็นการขอให้สั่งห้ามจำเลยงดเว้นกระทำการใด ๆ ต่อต้นกาแอฟอันเป็นการกระทบต่อสิทธิของโจทก์ซึ่งมีอยู่เหนือต้นกาแอฟนั้นในขณะที่ฟ้องและต่อไปข้างหน้า เมื่อจำเลยมิได้ให้การกล่าวแก้เป็นข้อพิพาทด้วยกรรมสิทธิ์ว่าต้นกาแอฟเป็นของจำเลย ทั้งปัญหาที่ว่าโจทก์จะมีสิทธิปลูกต้นกาแอฟในที่ดินดังกล่าวต่อไปหรือไม่เป็นเรื่องที่จะต้องกล่าวกันต่อไป ฉะนั้น คดีโจทก์ส่วนที่ห้ามจำเลยและบริวารทำละเมิดต่อต้นกาแอฟของโจทก์จึงเป็นคดีฟ้องขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคสองศาลอุทธรณ์ต้องรับวินิจฉัยอุทธรณ์ในปัญหานี้ การที่ศาลอุทธรณ์ วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่นำสืบว่าโจทก์เสียหายอย่างไร เพียงใด จึงถือว่าราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน 50,000 บาท ต้องห้าม มิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงจึงเป็นการไม่ชอบ

การคำนวณราคาทรัพย์สิน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 364/2544

การคำนวณราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันไม่ว่าเพื่อเสียค่าธรรมเนียมศาลหรืออุทธรณ์ฎีกา ต้องคำนวณตามราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ตามความเป็นจริง

ตามคำฟ้อง คำให้การและแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) ของที่พิพาทระบุเนื้อที่ประมาณ 2 ไร่ ในการเสียค่าขึ้นศาลคู่ความ ได้ คิดราคาที่ดินโดยคำนวณตามเนื้อที่ประมาณ 51,000 บาท เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินทำการรังวัดได้เนื้อที่ชัดเจนว่า 1 ไร่ 1 งาน 73 ตารางวา จึงถือว่าราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันคือราคาที่ดินที่มีเนื้อที่ 1 ไร่ 1 งาน 73 ตารางวา การที่จำเลยกำหนดราคาที่ดิน 2 ไร่ เป็นเงิน 51,000 บาท จึงมีราคาไร่ละ 25,500 บาทราคาที่ดินพิพาททั้งแปลงคือ 36,528.75 บาท จึงต้องถือว่าราคาทรัพย์สิน หรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน 50,000 บาท ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคหนึ่ง

ในชั้นฎีกาจำเลยฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้ยกอุทธรณ์ของจำเลย โดยขอให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วพิพากษาใหม่ตามรูปคดี จึงเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ต้องเสียค่าขึ้นศาล 200 บาท ตามตาราง 1 ข้อ 2(ก) ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6512 - 6513/2543

สำนวนแรกโจทก์ที่ 1 ฟ้องขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ร่วมกันใช้เงินจำนวน 173,143 บาท และโจทก์ที่ 2 ขอให้บังคับจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ร่วมกันใช้เงินจำนวน 148,132 บาท ส่วนสำนวนหลังจำเลยที่ 3 ฟ้องขอให้บังคับโจทก์กับจำเลยที่ 4 ร่วมกันใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยจนถึงวันฟ้องแก่จำเลยที่ 3 เป็นเงิน 37,006 บาท ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องคดีแรก และคดีหลังพิพากษาให้โจทก์ที่ 1 กับจำเลยที่ 4 ร่วมกันชำระเงิน 37,006 บาท แก่จำเลยที่ 3 สำนวนแรกทนายรับฟ้องของโจทก์ที่ 1 กับโจทก์ที่ 2 แต่ละคนไม่เกิน 200,000 บาท ทนายรับฟ้องที่พิพากษกันในชั้นฎีกาจึงไม่เกิน 200,000 บาท คู่ความจึงถูกห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 248 วรรคหนึ่ง ส่วนสำนวนหลังทนายรับฟ้องที่พิพากษกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน 50,000 บาท คู่ความจึงถูกห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามมาตรา 224 วรรคหนึ่ง

โจทก์อุทธรณ์และฎีกาว่า โจทก์ไม่ได้ปล่อยปละละเลยหรือไม่สนใจในการดำเนินคดีตามที่ศาลได้วินิจฉัย แต่ติดขัดเพราะการดำเนินการขอคัดถ่ายเอกสารอันเป็นการจัดระเบียบบริหารงานธุรการของศาล เป็นการนอกเหนืออำนาจโจทก์ที่จะดำเนินการก้าวล่วงได้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ขอให้อนุญาตให้โจทก์ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นภายในเวลาที่ศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาตามลำดับกำหนดเป็นอุทธรณ์และฎีกาในข้อเท็จจริง

แม้อุทธรณ์และฎีกาของโจทก์เป็นปัญหาในชั้นดำเนินการกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้น ก็ต้องถือทนายรับฟ้องที่พิพากษกันในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกามาพิจารณาว่าจะต้องห้ามมิให้อุทธรณ์และฎีกาหรือไม่

พิจารณาในแต่ละชั้นศาล

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 502/2550

โจทก์ฟ้องขอให้พิพากษาว่า ที่ดินภายในกรอบเส้นสีเขียวตามรูปจำลองแผนที่ท้ายคำฟ้องเป็นสิทธิครอบครองของโจทก์ จำเลยให้การว่า ที่ดินส่วนที่โจทก์อ้างการครอบครองเป็นของจำเลย ซึ่งชื่อมาจาก ล. จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของสิทธิครอบครองในที่ดิน และเป็นคดีมีทุนทรัพย์ตามราคาที่ดินพิพาท ซึ่งมีราคา 100,000 บาท จึงเป็นคดีที่มีราคาทรัพย์สินที่พิพาทกันในศาลชั้นต้นเป็นเงิน 100,000 บาท ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ขอให้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น เมื่อราคาทรัพย์สินหรือทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์มีจำนวนเท่ากับราคาทรัพย์สินหรือทุนทรัพย์ที่พิพาทในศาลชั้นต้นไม่ได้ลดลง อุทธรณ์ของโจทก์จึงเป็นคดีที่มีราคาทรัพย์สินที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์เกินกว่า 50,000 บาท ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรค

๒๒๓

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4639/2551

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์จำนวน 144,000 บาท โจทก์และจำเลยที่ 2 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินจำนวน 240,520 บาท จำเลยที่ 1 ฎีกาขอให้ศาลฎีกาพิพากษาแก้จำนวนเงินที่จำเลยที่ 1 ต้องชำระให้โจทก์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นเท่านั้น ดังนั้น ทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาจึงมีเพียงส่วนต่างระหว่างจำนวนเงินที่ศาลอุทธรณ์และศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระแก่โจทก์ซึ่งมีจำนวนไม่เกิน 200,000 บาท คดีจึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 248 วรรคหนึ่ง ที่จำเลยที่ 1 ฎีกาโต้แย้งดุลพินิจของศาลอุทธรณ์ในการกำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์นั้น เป็นการฎีกาในข้อเท็จจริงจึงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8269/2553

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกทับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของโจทก์บางส่วน และเพิกถอนการโอนที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 กับขอให้ห้ามจำเลยทั้งสองเข้าเกี่ยวข้องในที่ดิน ตามคำขอดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อให้ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวกลับมาเป็นของโจทก์ คดีของโจทก์จึงเป็นการขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือเป็นคดีมีทุนทรัพย์

เมื่อที่ดินพิพาทมีราคาเพียง 9,200 บาท จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 และเมื่อศาลชั้นต้นกำหนดค่าทนายความให้จำเลยทั้งสองเป็นเงิน 20,000 บาท ทั้งที่มีคดีมีทุนทรัพย์เพียง 9,200 บาท จึงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกาก็ยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องให้ถูกต้องได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๗๐/๒๕๕๙

โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท จำเลยทั้งสามบุกรุกที่ดินของโจทก์ ขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสามและบริวารกับเรียกค่าเสียหาย ๑๐๐,๐๐๐ บาท ในส่วนคำขอให้ขับไล่จำเลยทั้งสามและบริวารนั้น ถือว่าเป็นคดีที่มีคำขอปลดปล่อยทุกข้ออันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ เมื่อจำเลยทั้งสามให้การเพียงว่าไม่เคยบุกรุกเข้าไปในที่ดินของโจทก์ หากได้ให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทว่าเป็นที่ดินของจำเลยทั้งสามกรณีจึงไม่ทำให้กลายเป็นคดีมีทุนทรัพย์ตามราคาที่ดินพิพาท

ที่จำต้องตีราคาทรัพย์พิพาทเพื่อให้โจทก์เสียค่าธรรมเนียมศาล คดีจึงอยู่ในอำนาจของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลจังหวัดที่จะพิจารณาพิพากษาคดีได้ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 18 การที่ศาลชั้นต้นไม่ได้กำหนดจำนวนทุนทรัพย์ที่ดินพิพาทก่อนที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป จึงไม่ใช่การดำเนินกระบวนการที่ผิดระเบียบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4626/2558

ปัญหาว่าฟ้องขาดอายุความหรือไม่ จะต้องวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงเสียก่อนว่า จำเลยเข้าครอบครองที่ดินมรดกซึ่งยังไม่ได้แบ่งปันไว้แทนโจทก์ทั้งห้าหรือไม่ จึงจะสามารถวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายต่อไปว่าฟ้องโจทก์ทั้งห้าขาดอายุความหรือไม่ เป็นฎีกาที่ต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงนำไปสู่ข้อกฎหมาย จึงเป็นฎีกาในข้อเท็จจริง เมื่อโจทก์ทั้งห้าฟ้องขอให้จำเลยจดทะเบียนแบ่งที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินมรดกแก่โจทก์ทั้งห้าคนละหนึ่งส่วน คิดเป็นเงินรวม ๓๑๙,๐๐๐ บาท แม้โจทก์ทั้งห้าจะฟ้องรวมกันมา การอุทธรณ์ฎีกาก็ต้องถือทุนทรัพย์ของโจทก์แต่ละคนแยกกันเพราะเป็นเรื่องโจทก์แต่ละคนใช้สิทธิเฉพาะของตน เมื่อกำหนดที่ดินแต่ละส่วนที่โจทก์แต่ละคนฟ้องขอแบ่งมีราคาไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาสำหรับโจทก์แต่ละคนจึงไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต้องห้ามคู่ความฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง ฎีกาของจำเลยในส่วนนี้ จึงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาส่วนนี้มาเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่วินิจฉัยให้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5043/2557

แม้โจทก์จะฟ้องเป็นคดีเดียวกันและมีคู่สัญญาและสัญญาอย่างเดียวกัน แต่คำฟ้องของโจทก์แยกเป็นการฟ้องบังคับตามสัญญาสองสัญญาซึ่งมีมูลหนี้และที่มาคนละครั้งคนละคราว โดยสัญญาทั้งสองทำขึ้นห่างกันถึงห้าปี มูลหนี้ตามสัญญาฉบับที่สองเป็นการชดเชยราคาบ้านของโจทก์ที่ อ. รั้อออกไปขายแตกต่างกับครั้งแรกที่อ้างว่าเป็นการจะซื้อจะขายกันอย่างแท้จริง แม้จะมีมูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน แต่โดยเนื้อหาแล้วสัญญาทั้งสองหาได้มีลักษณะเป็นการทำสัญญาที่ต่อเนื่องและเกี่ยวพันกันไม่ รวมทั้งพยานหลักฐานก็แยกออกได้เป็นคนละชุดกันจึงถือได้ว่ามีมูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ซึ่งแบ่งแยกจากกันได้ เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธความรับผิดชอบ ขอให้ยกฟ้อง และเป็นการฟ้องเพื่อให้ปฏิบัติชำระหนี้ตามสัญญาคือให้โอนที่ดินสองแปลงตามคำฟ้องแก่โจทก์ จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือคดีมีทุนทรัพย์เป็นคำขอหลัก ส่วนคำขอให้จดทะเบียนทางภาระจำยอมเป็นคำขอต่อเนื่อง การคำนวณทุนทรัพย์ต้องแยกจากกัน และต้องคำนวณตามราคาที่ดินในขณะที่ยื่นคำฟ้อง ประกอบกับคำฟ้องของโจทก์ก็ไม่ได้มีคำขอว่า ถ้าจำเลยโอนที่ดินตามคำฟ้องแก่โจทก์ไม่ได้ก็ให้ชำระเงินคืนหรือชดเชยค่าเสียหายอีกด้วย จึงไม่มีจำนวนเงินที่เรียกร้องที่จะนำมาใช้คำนวณเป็นทุนทรัพย์ขณะยื่นฟ้องคดีนี้อีก เมื่อมูลหนี้ตามสัญญาฉบับที่หนึ่งมีราคาที่ดินในขณะที่ยื่นคำฟ้องอันถือเป็นทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในศาลชั้นต้นและในชั้นอุทธรณ์ ไม่เกินห้าหมื่นบาท ย่อมต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง แต่มูลหนี้ตามสัญญาฉบับที่สองมีราคาที่ดินในขณะที่ยื่นคำฟ้องอันถือเป็นทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในศาลชั้นต้นและในชั้นอุทธรณ์เกินห้าหมื่นบาท ย่อมไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12874/2556

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของนายจันทร์ มีทรัพย์สินมรดกเป็นที่ดินพิพาท บ. บิดาจำเลยที่ 1 เข้าที่ดินพิพาทบางส่วนเพื่อทำนา ทำไร่ และขออาศัยที่ดินอีกประมาณ 4 ไร่ เพื่อปลูกบ้าน โจทก์ไม่ประสงค์ให้จำเลยทั้งสองเช่าและอาศัยอยู่ต่อไป ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองและบริวารรื้อถอนบ้านและออกไปจากที่ดินพิพาท จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้ว่า บ. เข้าจับจองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ ปี 2504 ต่อมา บ. ถึงแก่ความตาย จำเลยทั้งสองร่วมกันครอบครองทำประโยชน์มาจนถึงปัจจุบัน ที่พิพาทเป็นที่รกร้างว่างเปล่าอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามคำฟ้องและคำให้การเป็นการโต้เถียงกันว่า โจทก์หรือจำเลยทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงเป็นคดีฟ้องขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้และเป็นคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่จำเลยทั้งสองและบริวารออกจากที่ดินพิพาทให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายปีละ 20,000 บาท จึงฟังได้ว่าที่ดินพิพาทมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นฟ้องไม่เกินเดือนละ 4,000 บาท จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยทั้งสอง เป็นการโต้เถียงดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น จึงเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรคสอง ที่ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองและศาลอุทธรณ์ภาค 6 รับวินิจฉัยข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วมีคำพิพากษามา จึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนแม้คู่ความไม่ได้ฎีกาขึ้นมา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแก้ไขเสียให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และ 247 และกรณีเช่นนี้จำเลยทั้งสองย่อมไม่มีสิทธิฎีกาต่อมาด้วย ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัยฎีกาของจำเลยทั้งสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7165/2558

แม้คดีตามฟ้องแย้งของจำเลยและคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 312/2548 ของศาลชั้นต้น ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ก็ไม่มีผลทำให้คดีนี้ซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง และคู่ความยังโต้แย้งกันอยู่ว่าเหตุรถชนกันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของฝ่ายใด ต้องรับฟังข้อเท็จจริงยุติไปตามคดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงดังที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษามานั้นไม่ ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังขึ้น

๖ คลายข้อหา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7305/2544

แม้ทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเป็นเงิน 216,326 บาท แต่มูลหนี้ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาตามฎีกาของจำเลยแยกออกตามฟ้องเป็น 3 จำนวน คือ หนี้ตามสัญญาเช่ารถชุดเกรดถนนจำนวน 31,125 บาท หนี้ตามสัญญาซื้อขายหินคลุกจำนวน 72,720 บาท และหนี้ตามสัญญาจ้างทำของค่าราดยางถนนจำนวน 112,481 บาท หนี้ตามสัญญาเช่าทรัพย์ หนี้ตามสัญญาซื้อขาย และหนี้ตามสัญญาจ้างทำของตามฟ้องฎีกาของจำเลยต่างเป็นหนี้คนละรายโดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกันมูลความแห่งคดีของหนี้ทั้งสามรายจึงสามารถแยกออกจากกันได้ดังนั้น ทุนทรัพย์ในคดีที่จะนำมาพิจารณาว่าต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในข้อเท็จจริงหรือไม่ จึงต้องแยกตามสัญญาเป็นคนละส่วนกันเมื่อปรากฏว่ามูลหนี้ที่พิพาทกันแต่ละสัญญามีจำนวนไม่เกินสองแสนบาท จึงต้องห้ามมิให้จำเลยฎีกาในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 248 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1067/2552

โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 1 รับผิดชอบชำระค่าปรับเพราะผิดสัญญาซื้อขายรวม 4 ฉบับ โดยมีจำเลยที่ 2 ทำหนังสือคำประกันการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายรายฉบับรวม 4 ฉบับ หากจำเลยที่ 1 ผิดสัญญาซื้อขายโจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่าปรับและหลักประกันสัญญาตามรายสัญญา แม้โจทก์ฟ้องบังคับตามสัญญาซื้อขายรวมกันมาทั้งสี่ฉบับการกำหนดค่าปรับก็ต้องพิจารณาภายในวงเงินตามสัญญาซื้อขายแต่ละฉบับ จำนวนทุนทรัพย์แห่งคดีจึงต้องคำนวณแยกตามสัญญาซื้อขายและหนังสือคำประกันนั้นเป็นรายสัญญา เมื่อมีทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาในแต่ละสัญญาไม่เกินสองแสนบาท จึงต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 248 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6617 - 6618/2538

การที่โจทก์ทั้งสามฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยกับผู้มีชื่อเป็นการฟ้องเรียกให้ได้ที่ดินกลับคืนมาเป็นทรัพย์สินรดกเพื่อประโยชน์แก่โจทก์ทั้งสามคดีของโจทก์ทั้งสามจึงเป็นคดีที่มีคำขอปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้เป็นคดีมีทุนทรัพย์ตามจำนวนราคาที่ดินพิพาทนั้นปรากฏว่าจำเลยขายที่ดินพิพาทให้แก่ผู้มีชื่อไปแล้วโจทก์ทั้งสามขอให้บังคับจำเลยชำระเงินค่าที่ดินที่โจทก์ทั้งสามมีสิทธิได้รับคนละ 190,000 บาทจึงเป็นหนี้อันอาจแบ่งแยกได้ต้องถือทุนทรัพย์แยกกันตามรายตัวโจทก์เมื่อจำเลยหนี้ตามสิทธิของโจทก์แต่ละคนไม่เกิน 200,000 บาทจึงต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 248 วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่าที่ดินพิพาทมิใช่ทรัพย์สินรดกแต่เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยการที่โจทก์ทั้งสามฎีกาว่าพยานหลักฐานของโจทก์ทั้งสามฟังได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินรดกของมารดาโจทก์ทั้งสามและจำเลยต้องแบ่งเงินที่ขายที่ดินพิพาทกันตามส่วนและศาลล่างวินิจฉัยข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนจากพยานหลักฐานในสำนวนเพราะในส.ค.1 เอกสารหมายเลข 4 จำเลยระบุไว้ว่าได้ที่ดินพิพาทมาโดยบิดามารดาแยกให้แต่ในสัญญาซื้อขายเอกสารหมายเลข 6 จำเลยระบุว่าได้ที่ดินพิพาทมาโดยการครอบครองเกิน 10 ปี แตกต่างกันแต่ศาลอุทธรณ์หาได้วินิจฉัยในปัญหานี้ไม่ล้นแต่เป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจการรับฟังพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์ทั้งสิ้นอันเป็นฎีกาในข้อเท็จจริงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว

คู่ความหลายคน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5352/2552

จำเลยทั้งสิบสามคนมีกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาท การคำนวณทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาตามฟ้องโจทก์และฟ้องแย้งต้องถือตามราคาที่ดินในส่วนที่จำเลยสืบสิทธิมา มิใช่แยกคำนวณตามส่วนที่จำเลยแต่ละคนมีกรรมสิทธิ์เพราะไม่ปรากฏว่าจำเลยแต่ละคนแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน เมื่อโจทก์ระบุในคำแก้ฎีกาว่า ที่ดินพิพาทตามฟ้องโจทก์และตามฟ้องแย้งราคาตารางวาละ 125 บาท เท่ากับไร่ละ 50,000 บาท จำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาตามฟ้องโจทก์และฟ้องแย้งในส่วนของจำเลยทุกคน จึงเกิน 200,000 บาท จำเลยทั้งสิบสามไม่ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 248 วรรคหนึ่ง

เห็นว่า เดิมนายยศและนายอินถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับนางกิมเสียงในที่ดิน โฉนดพิพาท ต่อมาจำเลยที่ 1 ถึงที่ 11 สืบสิทธิในที่ดินเฉพาะส่วนของนายยศ จำเลยที่ 12 และที่ 13 สืบสิทธิในที่ดินเฉพาะส่วนของนายอิน การคำนวณทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาตามฟ้องโจทก์และฟ้องแย้งจึงต้องถือตามราคาที่ดินในส่วนที่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 11 กับจำเลยที่ 12 และที่ 13 สืบสิทธิมาใช้แยกคำนวณตามส่วนที่จำเลยแต่ละคนมีกรรมสิทธิ์เพราะไม่ปรากฏว่าจำเลยแต่ละคนแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน เมื่อโจทก์ทั้งสองระบุในคำแก้ฎีกาว่า ที่ดินพิพาทตามฟ้องโจทก์และตามฟ้องแย้งราคาตารางวาละ 125 บาท คำนวณแล้วเท่ากับไร่ละ 50,000 บาท จำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาตามฟ้องโจทก์และฟ้องแย้งในส่วนของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 11 กับจำเลยที่ 12 และที่ 13 จึงเกิน 200,000 บาท จำเลยทั้งสืบสามไม่ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 248 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2125/2542

โจทก์ทั้งสามฟ้องว่า ที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เนื้อที่ 32 ไร่ 3 งาน 58 ตารางวา เป็นทรัพย์สินมรดกของนายค. และนางล. ผู้ตาย โจทก์ทั้งสามและจำเลยต่างเป็นบุตรของผู้ตาย ขอให้จำเลยแบ่งแยกที่ดินดังกล่าวให้โจทก์ทั้งสามคนละ 5 ไร่ คิดเป็นที่ดินรวมกัน 15 ไร่ซึ่งโจทก์ทั้งสามตีราคามาในคำฟ้องเป็นเงิน 100,000 บาท จำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทตามฟ้องไม่ใช่ทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย แต่เป็นทรัพย์สินของจำเลย แม้โจทก์ทั้งสามจะฟ้องและตีราคาทรัพย์สินที่พิพาทรวมกันมา แต่กรรมสิทธิ์ที่โจทก์ขอแบ่งซึ่งแต่ละคนกล่าวอ้างสามารถแยกต่างหากจากกันได้ราคาทรัพย์สินที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์จึงต้องถือตามราคาที่ดินที่โจทก์แต่ละคนอ้างว่ามีกรรมสิทธิ์เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือไม่ เมื่อที่ดินพิพาทจำนวน 15 ไร่ มีราคา 100,000 บาท ดังนั้น ราคาที่ดินพิพาทเนื้อที่ 5 ไร่ ที่โจทก์แต่ละคนฟ้องขอแบ่งเมื่อคำนวณแล้วมีราคาไม่เกิน 50,000 บาท จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคหนึ่ง การรับรองอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ว่ามีเหตุอันสมควรอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้นั้น ต้องเป็นการรับรองโดยชัดแจ้ง คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ผู้อุทธรณ์มีข้อความว่า "รับเป็นอุทธรณ์ของโจทก์ สำเนาให้จำเลยแก่โจทก์นำส่งภายใน 7 วัน นับแต่วันนี้ มิฉะนั้นถือว่าทิ้งอุทธรณ์หากไม่ปรากฏว่าจำเลยมีภูมิลำเนาแห่งอื่นแล้วให้ปิดหมายได้" คำสั่งดังกล่าวไม่มีข้อความแสดงให้เห็นว่าเป็นการรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง กรณีจึงไม่ต้องด้วยข้อยกเว้นดังกล่าวบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 อันจะทำให้ปัญหาข้อเท็จจริงในคดีนี้มาสู่การพิจารณาของ ศาลอุทธรณ์ได้

ข้อเท็จจริง / ข้อกฎหมาย

ปัญหาข้อเท็จจริง

- ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยโดยอาศัยพยานหลักฐาน
  - จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ (ฎ. ๖๔๙๕/๒๕๔๑)
  - จำเลยกู้เงินโจทก์หรือไม่ (ฎ. ๘๙/๒๕๔๐)
  - จำเลยจงใจขาดนัดยื่นคำให้การหรือไม่ (ฎ. ๑๐/๒๕๔๘)

ปัญหาข้อเท็จจริง

- การใช้ดุลพินิจของศาล
  - การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (ฎ. ๓๑๒๐/๒๕๓๗)
  - การกำหนดค่าสินไหมทดแทน (ฎ. ๑๕๘๓/๒๕๓๗)
  - การดำเนินกระบวนการพิจารณา เช่น คำสั่งเลื่อนคดี (ฎ. ๓๐๕๑/๒๕๔๘) คำสั่งตัดพยาน (ฎ. ๔๒/๒๕๓๕) คำสั่งให้ทำแผนที่พิพาท (ฎ. ๑๕๘๓/๒๕๓๗)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12795/2558

การใช้ดุลพินิจซึ่งนำหลักพยานหลักฐานของโจทก์และจำเลย เป็นการใช้ดุลพินิจในการค้นหาเหตุผลจากพยานหลักฐานเหล่านั้นว่าควรจะได้รับฟังได้เพียงใดหรือไม่ ฝ่ายใดมีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่ากัน ศาลมีอำนาจหยิบยกข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้ความจากการนำสืบของทั้งสองฝ่ายมาใช้ดุลพินิจรับฟังได้ตามสมควรตามพฤติการณ์แห่งคดี อันเป็นอำนาจโดยอิสระของศาลชั้นต้นในการค้นหาเหตุผลเพื่อหาข้อเท็จจริงแห่งคดีให้ได้ข้อยุติ ข้อที่โจทก์ร่วมอุทธรณ์โต้แย้งว่าเหตุผลที่ศาลชั้นต้นหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเป็นเพียงรายละเอียดปลีกย่อย ก็เป็นเพียงความคิดเห็นของโจทก์ร่วม ทั้งไม่มีกฎหมายบัญญัติบังคับว่า หากเป็นรายละเอียดปลีกย่อยแล้วจะนำมาใช้ประกอบดุลพินิจไม่ได้ การใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยซึ่งนำหลักพยานของศาลชั้นต้นจึงไม่ขัดต่อกฎหมาย ไม่ถือเป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ

อุทธรณ์ของโจทก์ร่วมเป็นการอุทธรณ์โดยยกเอาเรื่องการใช้ดุลพินิจในการซึ่งนำหลักพยานซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริง แล้วนำเอาหลักกฎหมายที่ไม่เกี่ยวข้องมาปรับเพื่อให้เป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13534/2557

แม้จำนวนทุนทรัพย์ตามฟ้องแย้งไม่ถึง 200,000 บาท คดีตามฟ้องแย้งจึงต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง แต่เมื่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางรับอุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ส่งมายังศาลฎีกาแล้ว และปรากฏว่าข้อเท็จจริงในฟ้องแย้งกับฟ้องโจทก์เกี่ยวเนื่องกันดังที่วินิจฉัยมา ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงรับพิจารณาให้ตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ.2539 มาตรา 44

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 12874/2556

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของนายจันทร์ มีทรัพย์สินมรดกเป็นที่ดินพิพาท บ. บิดาจำเลยที่ 1 เข้าที่ดินพิพาทบางส่วนเพื่อทำนา ทำไร่ และขออาศัยที่ดินอีกประมาณ 4 ไร่ เพื่อปลูกบ้าน โจทก์ไม่ประสงค์ให้จำเลยทั้งสองเช่าและอาศัยอยู่ต่อไป ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองและบริวารรื้อถอนบ้านและออกไปจากที่ดินพิพาท จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้ว่า บ. เข้าจับจองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทมาตั้งแต่ ปี 2504 ต่อมา บ. ถึงแก่ความตาย จำเลยทั้งสองร่วมกันครอบครองทำประโยชน์มาจนถึงปัจจุบัน ที่พิพาทเป็นที่รกร้างว่างเปล่าอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามคำฟ้องและคำให้การเป็นการโต้เถียงกันว่า โจทก์หรือจำเลยทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงเป็นคดีฟ้องขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้และเป็นคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้ขับไล่จำเลยทั้งสองและบริวารออกจากที่ดินพิพาทให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายปีละ 20,000 บาท จึงฟังได้ว่าที่ดินพิพาทมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นฟ้องไม่เกินเดือนละ 4,000 บาท จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ว่า ที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยทั้งสอง เป็นการโต้เถียงดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น จึงเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรคสอง ที่ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสองและศาลอุทธรณ์ภาค 6 รับวินิจฉัยข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วมีคำพิพากษามา จึงไม่ชอบ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนแม้คู่ความไม่ได้ฎีกาขึ้นมา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแก้ไขเสียให้ถูกต้องได้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และ 247 และกรณีเช่นนี้จำเลยทั้งสองย่อมไม่มีสิทธิฎีกาต่อมาด้วย ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัยฎีกาของจำเลยทั้งสอง

ปัญหาข้อกฎหมาย

- การปรับบทกฎหมายกับข้อเท็จจริง (ฎ. ๑๔๕๔/๒๕๔๒)
- การแปลความกฎหมาย (ฎ. ๑๔๑๔/๒๕๔๐)
- การรับฟังพยานหลักฐานฝ่าฝืนกฎหมาย
- การดำเนินกระบวนการพิจารณาผิดกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6282/2559

การวินิจฉัยว่าจำเลยทั้งสามต้องรับผิดชอบในวันใด ศาลจำต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งกำหนดให้ลูกหนี้ผิดนัดนับตั้งแต่วันใดและต้องเสียดอกเบี้ยนับแต่วันนั้น กรณีจึงเป็นการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10736/2555

ตามคำฟ้องโจทก์ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระเงินแก่โจทก์เป็นค่าปรับรายวันตามสัญญาพิพาทข้อ 10 โดยศาลชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงว่าจำเลยทั้งสองผิดสัญญาไม่ส่งมอบสินค้าภายในกำหนดเวลาตามสัญญาพิพาทและวินิจฉัยว่าการคิดค่าปรับตามสัญญาข้อ 10 ดังที่ฟ้องขอมา ต้องเป็นเรื่องที่โจทก์มิได้ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา แต่เป็นกรณีมีระยะเวลาส่งมอบสินค้าขึ้นมาใหม่ซึ่งมิใช่การแสดงเจตนาของโจทก์ฝ่ายเดียวดังข้อเท็จจริงที่โจทก์เสนอแสดง เมื่อโจทก์ใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา โจทก์ย่อมมีสิทธิรับหลักประกันเงินจำนวน 7,490 บาท ที่ฝ่ายจำเลยมอบให้โจทก์ยึดถือไว้เป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวเป็นค่าเสียหายฐานผิดสัญญา และแม้การใช้สิทธิเลิกสัญญาไม่กระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหาย แต่โจทก์ไม่ได้นำสืบว่าโจทก์ได้รับความเสียหายฐานผิดสัญญาเกินไปกว่าจำนวนเงินค่าเสียหายที่ฝ่ายจำเลยวางเป็นหลักประกันดังกล่าว ศาลชั้นต้นจึงใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายฐานผิดสัญญาเท่ากับจำนวนเงินดังกล่าว อันยอมเห็นได้ว่าศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์โดยวินิจฉัยแปลความข้อสัญญาพิพาทโดยตรง ซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย เมื่อโจทก์อุทธรณ์ว่าโจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายที่ขอตามข้อสัญญาดังกล่าว จึงหาใช่เป็นการอุทธรณ์โต้เถียงดุลพินิจของศาลชั้นต้นในการกำหนดค่าเสียหายไม่ ดังนั้น แม้ทุนทรัพย์ที่อุทธรณ์โต้เถียงในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินห้าหมื่นบาท ก็หาต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6557/2551

ศาลชั้นต้นให้เหตุผลในคำพิพากษาว่า การที่โจทก์ครอบครองที่ดินพิพาทมาโดยตลอด เป็นการครอบครองอย่างเป็นเจ้าของ มิใช่ครอบครองตามสัญญาจะซื้อจะขายอันจะเป็นการครอบครองแทนจำเลยที่ 1 เมื่อครอบครองโดยสงบเปิดเผย และเจตนาเป็นเจ้าของเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว โจทก์ย่อมได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 จำเลยทั้งห้าอุทธรณ์ แต่ขออุทธรณ์เฉพาะในปัญหาข้อกฎหมายว่า เมื่อสัญญาจะซื้อจะขายเลิกกันแล้ว คู่ความจะต้องกลับคืนสู่ฐานะเดิมหรือไม่ มิได้อุทธรณ์โต้แย้งคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นว่า ไม่ชอบอย่างไร การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 รับวินิจฉัยอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมายให้จำเลยทั้งห้า แต่ได้ก้าวล่วงไปวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่โจทก์ยังไม่ได้เปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือที่ดินโดยบอกกล่าวไปยังจำเลยที่ 1 ว่าไม่มีเจตนาจะยึดถือที่ดินพิพาทแทนจำเลยที่ 1 เป็นการวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่ขัดกับคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น และเป็น การวินิจฉัยข้อเท็จจริงที่จะนำไปสู่การวินิจฉัยข้อกฎหมายก่อน ทั้งที่อุทธรณ์ของจำเลยทั้งห้าเป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงที่ต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 จึงไม่ชอบ

คดีที่มีคำขอหลายอย่าง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1220/2539

ตามคำฟ้องโจทก์สามารถแยกข้อหาและคำขอบังคับออกได้เป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งคือจำเลยที่ 2 ซื้อและรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ 1 โดยรู้ว่าจำเลยที่ 1 ทำสัญญาจะขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์อยู่ก่อนแล้ว ทำให้โจทก์เสียเปรียบ ขอให้เพิกถอนนิติกรรมขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ 1 และที่ 2 ซึ่งคำขอในส่วนนี้เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ อีกส่วนหนึ่งคือจำเลยที่ 1 ทำสัญญาจะขายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์และรับชำระราคาบางส่วนไปแล้ว ขอให้บังคับจำเลยที่ 1 จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์พร้อมทั้งรับค่าที่ดินส่วนที่เหลือ ซึ่งคำขอในส่วนนี้เป็นคดีมีทุนทรัพย์ ในคดีที่มีทุนทรัพย์และไม่มีทุนทรัพย์รวมอยู่ในคดีเดียวกันจะต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงหรือไม่นั้น ย่อมจะต้องพิจารณาว่าคดีนั้นมีคำขอใดเป็นหลัก คำขอใดเป็นคำขอที่ต่อเนื่อง คดีนี้โจทก์มีคำขอให้เพิกถอนนิติกรรมขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ 1 และที่ 2 เมื่อเพิกถอนแล้วจึงให้จำเลยที่ 1 โอนขายให้โจทก์พร้อมรับชำระราคาส่วนที่เหลือ จึงถือว่าคำขอให้เพิกถอนนิติกรรมขายที่ดินพิพาทเป็นคำขอหลัก คำขอให้จำเลยที่ 1 ปฏิบัติตามสัญญาจะซื้อขายเป็นคำขอต่อเนื่องจึงไม่ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2224/2557

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4039/2542

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์มีสิทธิครอบครองที่ดินตาม น.ส.3 ประมาณ 17 ไร่ จำเลยมีคำสั่งให้แก้ไขเนื้อที่ดินของ โจทก์ด้านทิศเหนือเป็นเนื้อที่ 2 ไร่ 20 ตารางวา โดยอ้างว่า น.ส.3 ของโจทก์เฉพาะที่ดินส่วนนั้นออกทับหนอง น้ำสาธารณประโยชน์ และมีคำขอให้ศาลพิพากษาว่า ที่ดินพิพาทเนื้อที่ 2 ไร่ 20 ตารางวา เป็นส่วนหนึ่งของ ที่ดินตาม น.ส.3 ที่โจทก์มีสิทธิครอบครอง เท่ากับกล่าวอ้างว่าคำสั่งเพิกถอนของจำเลยมีผลให้โจทก์ไม่มีสิทธิ ครอบครองในที่ดินส่วนที่ถูกเพิกถอน ซึ่งถ้าหากศาลพิพากษาให้โจทก์ชนะคดีย่อมมีผลให้โจทก์ได้สิทธิครอบ ครอบครองในที่ดินพิพาทกลับคืนมา คดีของโจทก์ในส่วนนี้จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกขันธ์อันอาจคำนวณ เป็นราคาเงินได้ เป็นคดีมีทุนทรัพย์ แม้โจทก์จะมีคำขอให้เพิกถอนคำสั่งของจำเลยที่ให้แก้ไข น.ส.3 ของโจทก์ และขอให้ห้ามจำเลยเกี่ยวข้องกับที่ดินของโจทก์อีกต่อไปก็ตาม แต่การที่ศาลจะเพิกถอนคำสั่งของจำเลยต้อง ได้ความก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ มิใช่หนองน้ำสาธารณประโยชน์ ดังนั้น คำขอให้ปลดปล่อยทุกขันธ์อัน อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้จึงเป็นคำขออันเป็นประธาน เมื่อที่ดินพิพาทมีราคา 82,000 บาท ทุนทรัพย์ที่ พินพาทกันในชั้นฎีกาจึงไม่เกินสองแสนบาท ต้องห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริง ที่จำเลยฎีกาว่า ที่ดินพิพาทเป็น หนองน้ำสาธารณประโยชน์ และโจทก์มิได้ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของจำเลยภายใน 1 ปี นับแต่โจทก์ทราบ คำสั่งทำให้คดีขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 นั้น ล้วนเป็นฎีกาในข้อเท็จจริง ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 248 บรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6109/2548

โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาท จำเลยปักเสาและทำกำแพงคอนกรีตรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ แม้จะมีคำขอบังคับให้จำเลยรื้อถอนกำแพงคอนกรีตออกไปและทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม อันเป็นคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ แต่เมื่อจำเลยให้การว่า จำเลยกินรั้วล้อมรอบที่ดินของจำเลยเอง มิได้รุกล้ำเข้าไปในที่ดินของโจทก์ ตามคำฟ้องและคำให้การมีประเด็นโต้เถียงความเป็นเจ้าของที่ดินพิพาท ซึ่งเป็นประเด็นหลักดังนั้น ตามคำฟ้องที่ขอให้จำเลยรื้อถอนกำแพงคอนกรีตออกไปและทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิม จึงเป็นผลอันเนื่องมาจากที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือไม่ เพราะศาลจะบังคับตามคำขอนี้ได้ก็ต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของฝ่ายใด จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือคดีมีทุนทรัพย์ เมื่อจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน 50,000 บาท จึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5043/2557

แม้โจทก์จะฟ้องเป็นคดีเดียวกันและมีคู่สัญญาและสัญญาอย่างเดียวกัน แต่คำฟ้องของโจทก์แยกเป็นการฟ้องบังคับตามสัญญาสองสัญญาซึ่งมีมูลหนี้และที่มาคนละครั้งคนละคราว โดยสัญญาทั้งสองทำขึ้นห่างกันถึงห้าปี มูลหนี้ตามสัญญาฉบับที่สองเป็นการชดเชยราคาบ้านของโจทก์ที่ อ. รือออกไปขายแตกต่างกับครั้งแรกที่อ้างว่าเป็นการจะซื้อขายกันอย่างแท้จริง แม้จะมีมูลความแห่งคดีเกี่ยวข้องกัน แต่โดยเนื้อหาแล้วสัญญาทั้งสองหาได้มีลักษณะเป็นการทำสัญญาที่ต่อเนื่องและเกี่ยวพันกันไม่ รวมทั้งพยานหลักฐานก็แยกออกได้เป็นคนละชุดกันจึงถือได้ว่ามีมูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ซึ่งแบ่งแยกจากกันได้ เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธความรับผิดชอบ ขอให้ยกฟ้องและเป็นการฟ้องเพื่อให้ปฏิบัติชำระหนี้ตามสัญญาคือให้โอนที่ดินสองแปลงตามคำฟ้องแก่โจทก์ จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้หรือคดีมีทุนทรัพย์เป็นคำขอหลัก ส่วนคำขอให้จดทะเบียนทางภาระจำยอมเป็นคำขอต่อเนื่อง การคำนวณทุนทรัพย์ต้องแยกจากกันและต้องคำนวณตามราคาที่ดินในขณะที่ยื่นคำฟ้อง ประกอบกับคำฟ้องของโจทก์ก็ไม่ได้มีคำขอว่า ถ้าจำเลยโอนที่ดินตามคำฟ้องแก่โจทก์ไม่ได้ก็ให้ชำระเงินคืนหรือชดใช้ค่าเสียหายอีกด้วย จึงไม่มีจำนวนเงินที่เรียกร้องที่จะนำมาใช้คำนวณเป็นทุนทรัพย์ขณะยื่นฟ้องคดีนี้อีก เมื่อมูลหนี้ตามสัญญาฉบับที่หนึ่งมีราคาที่ดินในขณะที่ยื่นคำฟ้องอันถือเป็นทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในศาลชั้นต้นและในชั้นอุทธรณ์ ไม่เกินห้าหมื่นบาท ย่อมต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง แต่มูลหนี้ตามสัญญาฉบับที่สองมีราคาที่ดินในขณะที่ยื่นคำฟ้องอันถือเป็นทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในศาลชั้นต้นและในชั้นอุทธรณ์เกินห้าหมื่นบาท ย่อมไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง

คดีฟ้องขับไล่อ

เงื่อนไขการพิจารณา

- ขับไล่บุคคลได้แก่ ผู้เช่า ผู้อาศัย หรือผู้ละเมิด (ฎีกา 906/2539, 5809/2548, 6289/2552)
- ค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ไม่เกินเดือนละ 4,000 บาท (ฎีกา 2329-2330/2555, 3411/2545, 3830/3540, 1922/2531)
- ขอให้ขับไล่และค่าเสียหายด้วย พิษานาแยกกัน (ฎีกา 3416/2551, 886/2552)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7853/2553

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคสอง ได้บัญญัติหลักเกณฑ์กรณีต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง สำหรับคดีฟ้องขับไล่บุคคลใดๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละสี่พันบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาซึ่งแยกได้เป็น 2 กรณี คือฟ้องขับไล่ผู้เช่าออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าในขณะยื่นฟ้องไม่เกินเดือนละสี่พันบาท และฟ้องขับไล่บุคคลอื่นนอกจากผู้เช่า เช่น ผู้อาศัยหรือผู้ละเมิดออกจากอสังหาริมทรัพย์อันอาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละสี่พันบาท คดีเดิมเป็นคดีที่โจทก์ผู้ให้เช่าฟ้องขับไล่จำเลยที่ 1 ผู้เช่า และบริวารออกจากอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งจำเลยที่ 1 ทำสัญญาเช่าที่ดินพิพาทจากโจทก์ในอัตราค่าเช่าปีละ 30,000 บาท หรือเดือนละ 2,500 บาท ตามสัญญาเช่าที่ดินเอกสารหมายเลข จ.4 เป็นการฟ้องขับไล่ผู้เช่าซึ่งกำหนดค่าเช่าไว้ชัดเจน เมื่อค่าเช่าไม่เกินเดือนละ 4,000 บาท คู่ความในคดีดังกล่าวจึงต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคสอง เมื่อคดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับการบังคับผู้ร้องซึ่งเป็นบริวารของจำเลยที่ 1 ผู้ถูกฟ้องขับไล่ ในชั้นบังคับคดีอันเป็นสาขาของคดีเดิม จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามมาตรา 224 วรรคสอง เช่นกัน ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1453/2551

มีปัญหาว่า ในขณะที่ยื่นคำฟ้องค่าเช่าตึกแถวพิพาทเดือนละเท่าใด แม้โจทก์จะได้ยื่นฟ้องและนำสืบต่อศาลว่าได้นำตึกแถวพิพาทให้จำเลยเช่าในอัตราค่าเช่าเดือนละ 1,200 บาท ถึง 1,500 บาท ก็ตาม แต่จำเลยก็ได้ให้การและนำสืบพยานต่อศาลว่าอัตราค่าเช่าตึกแถวพิพาทระหว่างโจทก์และจำเลยเดือนละ 5,000 บาท ถึง 6,000 บาท ซึ่งประเด็นเรื่องอัตราค่าเช่านี้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ในแต่ละเดือนจำเลยจะจ่ายค่าเช่าให้โจทก์เป็นเงิน 1,500 บาท ส่วนที่เหลือจะจ่ายรวมล่วงหน้า 12 เดือน รวมเป็นเงิน 54,000 บาท โดยจ่ายเป็นเช็คหรือเงินสดปรากฏตามสำเนาเช็คเอกสารหมายเลข 3 และ 4 เงินค่าเช่าล่วงหน้าดังกล่าวเฉลี่ยเดือนละ 4,500 บาท รวมกับค่าเช่าปกติเดือนละ 1,500 บาท เป็นค่าเช่าเดือนละ 6,000 บาท อันเป็นอัตราค่าเช่าในขณะที่ยื่นฟ้อง การที่ศาลชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่าตึกแถวพิพาทมีค่าเช่าเดือนละ 6,000 บาท ซึ่งโจทก์และจำเลยมิได้อุทธรณ์โต้เถียงเป็นอย่างอื่น ข้อเท็จจริงจึงต้องรับฟังเป็นที่ยุติตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นว่า ในขณะที่ยื่นคำฟ้องตึกแถวพิพาทมีค่าเช่าเดือนละ 6,000 บาท ซึ่งเป็นค่าเช่าที่เกินเดือนละ 4,000 บาท คดีจำเลยในส่วนของฟ้องเดิมจึงไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงมีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า คดีจำเลยในส่วนของฟ้องแย้งต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือไม่ จำเลยอุทธรณ์ว่าสัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา ขอให้ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นจากยกฟ้องแย้งเป็นให้บังคับโจทก์ไปจดทะเบียนการเช่าตึกแถวที่พิพาทให้แก่จำเลย แต่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยแต่เพียงว่าคดีจำเลยต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงแล้วศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ยกอุทธรณ์โดยมิได้วินิจฉัยคดีในส่วนของฟ้องแย้งจำเลย จึงเป็นการไม่ชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 เมื่อฟ้องแย้งของจำเลยอ้างว่าการเช่าตึกแถวพิพาทระหว่างจำเลยกับโจทก์เป็นสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดาและขอให้บังคับโจทก์ไปจดทะเบียนการเช่าตึกแถวที่พิพาทนั้น ฟ้องแย้งของจำเลยจึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคสอง ที่ศาลอุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว

๖ ๖ ขอยกเว้น

อุทธรณ์ข้อเท็จจริงได้

- ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นในศาลชั้นต้นได้ทำความเข้าใจแย้งในปัญหาข้อเท็จจริงไว้ (ฎีกา ๑๖๔๘/๒๕๐๐)
- ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนั้นในศาลชั้นต้นได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้
- ได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์เป็นหนังสือจากอธิบดีผู้พิพากษาชั้นต้นหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคผู้มีอำนาจ

ความเห็นแย้ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1648/2500

การที่ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เห็นแย้งในข้อกฎหมาย ไม่ทำให้
จำเลยมีสิทธิฎีกาในข้อเท็จจริงในเมื่อขุนทรัพย์ไม่เข้าเกณฑ์ที่
จะฎีกาในข้อเท็จจริงได้

รับรองให้คุณธรรม

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1422/2542

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคสาม กำหนดวิธีการที่ผู้อุทธรณ์ในคดีที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง จะขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ โดยให้ผู้อุทธรณ์ต้องยื่นคำร้องถึงผู้พิพากษานั้น พร้อมฟ้องอุทธรณ์เพื่อให้ศาลส่งคำร้องพร้อมสำนวนความไปให้ผู้พิพากษาดังกล่าวพิจารณาต่อไป จำเลยเพียงแต่ยื่นอุทธรณ์ โดยหาได้ยื่นคำร้องถึงผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นเพื่อให้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์หรือไม่ ทั้งผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นสั่งในอุทธรณ์ของจำเลยเพียงว่า "รับเป็นอุทธรณ์ของจำเลย สำเนาให้โจทก์" หาได้มีข้อความใดแสดงว่าได้รับรองว่าอุทธรณ์ข้อเท็จจริงของจำเลยมีเหตุอันควรอุทธรณ์ไม่ กรณีถือไม่ได้ว่า ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นได้รับรองอุทธรณ์ของจำเลยว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคหนึ่ง ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของจำเลยจึงเป็นการไม่ชอบ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6912/2554

จำเลยยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นรับรองอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นมีคำสั่งคำร้องดังกล่าวว่า "พิเคราะห์แล้ว มีเหตุอันควรอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้" และมีคำสั่งในอุทธรณ์ในวันเดียวกันว่า "ศาลรับรองให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ รับอุทธรณ์ของจำเลย..." ซึ่งการรับรองอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้นั้น ต้องเป็นการรับรองโดยชัดแจ้ง แม้คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งในคำร้องขอให้รับรองอุทธรณ์จะไม่มีข้อความยืนยันว่าตนรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงก็ตาม แต่ขณะเดียวกันศาลชั้นต้นโดยผู้พิพากษานายเดียวกันได้มีคำสั่งในอุทธรณ์ของจำเลยมีข้อความยืนยันรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้ เมื่อนำคำสั่งที่ศาลชั้นต้นสั่งในคำร้องและอุทธรณ์มาพิจารณาประกอบกันรับฟังได้ว่า คำรับรองของศาลชั้นต้นมีข้อความที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการรับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง จึงถือว่าเป็นการรับรองอุทธรณ์โดยชัดแจ้งแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7352/2550

แม้ตาม พร.บ.ระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ.2543 มาตรา 11 จะกำหนดให้ผู้ช่วยผู้พิพากษาเป็นข้าราชการฝ่ายตุลาการ ก็ตาม แต่ไม่ถือว่าผู้ช่วยผู้พิพากษาเป็นผู้พิพากษาตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม ทั้งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมก็ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของผู้ช่วยผู้พิพากษาไว้เลย เมื่อผู้ช่วยผู้พิพากษาไม่มีอำนาจพิจารณาคดีแล้ว พ. และ ส. ซึ่งได้ความว่าเป็นผู้ช่วยผู้พิพากษาในขณะออกนั่งพิจารณาคดีนี้ จึงไม่มีอำนาจพิจารณาสั่งคำร้องที่ขอให้รับรองอุทธรณ์ของโจทก์ว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์หรือไม่ ที่ศาลชั้นต้นไม่ส่งคำร้องของโจทก์ให้ พ. และ ส. พิจารณาสั่งจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 812/2546

เมื่อคดีโจทก์ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริง โจทก์ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่า โจทก์มีเหตุอันควรอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงได้ การที่ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า คดีนี้ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงจึงไม่จำเป็นต้องมีการรับรองให้อุทธรณ์ จึงเป็นการสังคดีโดยผิดพลาด และเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ ถือไม่ได้ว่าผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นได้รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ แต่การที่จะสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบหรือไม่นั้นเป็นดุลพินิจของศาลที่สั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 เมื่อปรากฏว่าโจทก์ได้ยื่นฎีกาในข้อเท็จจริงประเด็นเดียวกับที่อุทธรณ์ และได้ยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์รับรอง แต่ไม่มีผู้ใดรับรองให้ กรณีจึงไม่มีเหตุสมควรที่จะสั่งเพิกถอนคำสั่งของศาลชั้นต้นดังกล่าว

อรุณดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้นหรือภาคอนุญาต

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1438/2558

คดีที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ถ้าไม่มีความเห็นแย้งหรือคำ
รับรองว่ามีเหตุอันควรอุทธรณ์ได้ ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ใน
ข้อเท็จจริง ในกรณีเช่นนี้ผู้อุทธรณ์ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลถึง
อธิบดีผู้พิพากษาหรืออธิบดีผู้พิพากษาภาคภายในเจ็ดวันตาม
ป.วิ.พ. มาตรา 230 วรรคสาม ซึ่งบัญญัติถึงทางแก้ไขเมื่อศาลชั้น
ต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ กำหนดเวลาเจ็ดวันดังกล่าวจึงต้องนับ
แต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง มิใช่นับแต่
วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับรองให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5877/2543

คดีต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคหนึ่ง ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นไม่รับรองให้จำเลยอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงและศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์โดยอธิบดีผู้พิพากษาศาลภาคผู้มีอำนาจมิได้เป็นคณะในคำสั่งนั้น หากจำเลยประสงค์จะอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงต่อไป จำเลยชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลถึงอธิบดีผู้พิพากษานั้น ภายใน 7 วันเพื่อให้มีคำสั่งยื่นตามหรือกลับคำสั่งของศาลชั้นต้นตามมาตรา 230 วรรคสาม แต่จำเลยหาได้กระทำไม่ กลับยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลายื่นอุทธรณ์แล้วโดยอ้างเหตุว่าจะได้มีเวลาขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีนี้ในศาลชั้นต้นอีกคนหนึ่งรับรองให้อุทธรณ์ จึงไม่ใช่เหตุสุดวิสัยและไม่มีพฤติการณ์พิเศษที่จะขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ให้จำเลย

สิทธิในสภาพบุคคล
ป.พ.พ. มาตรา ๑๕ - ๖๔

คำพิพากษาศาลฎีกาที่

สิทธิในครอบครัว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4818/2551

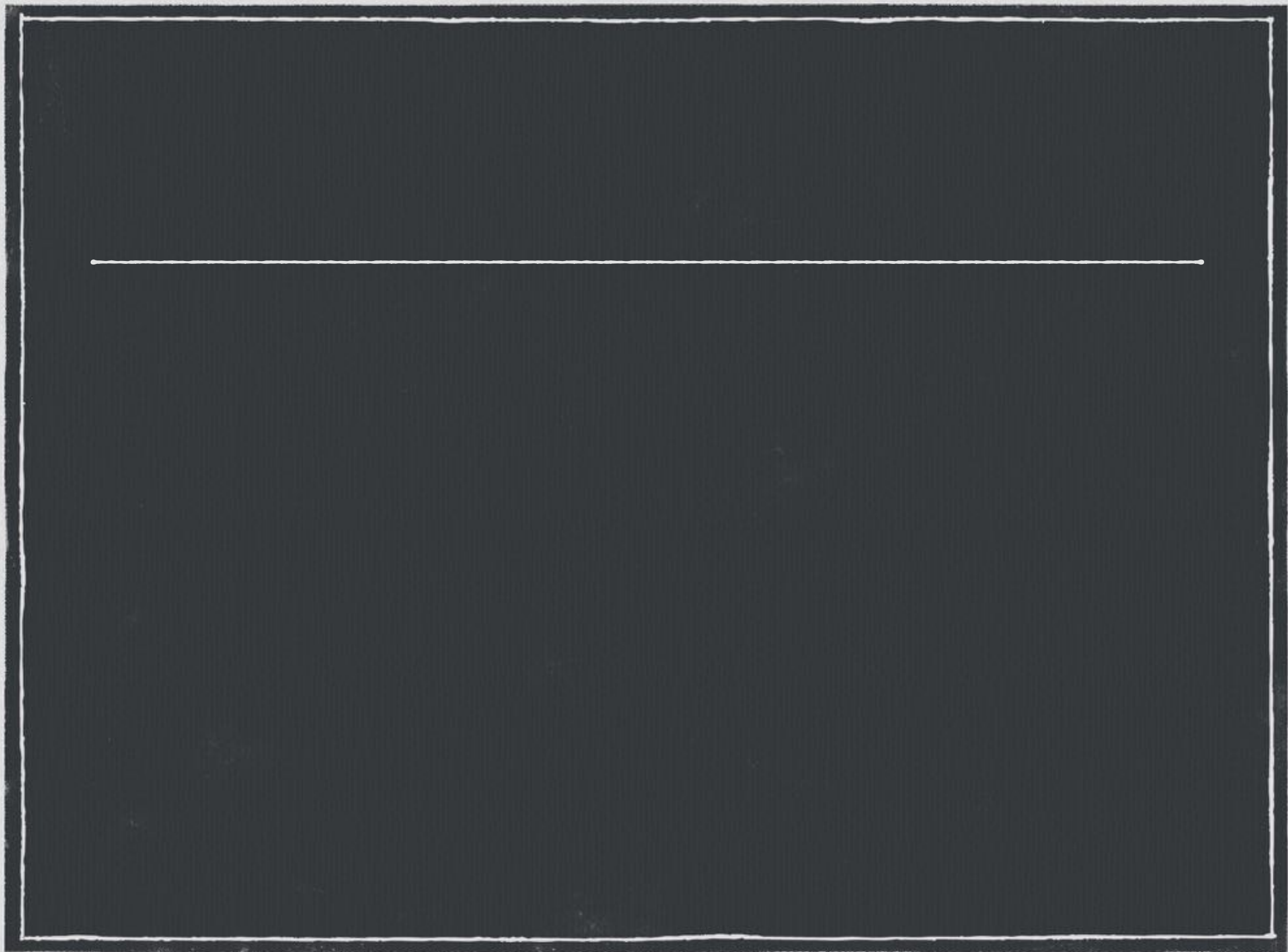

โจทก์ฟ้องเรียกค่าทดแทนจากจำเลย โดยอ้างเหตุว่า จำเลยคบหากับ พ. ในลักษณะชู้สาวและจำเลยแสดงตนโดยเปิดเผยว่าเป็นภริยาของ พ. เป็นการฟ้องเรียกค่าทดแทนจากจำเลยตาม ป.พ.พ. มาตรา 1523 วรรคสอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติในบรพ 5 เป็นการเฉพาะ มิใช่คดีละเมิดธรรมดา ถือเป็นคดีเกี่ยวข้องกับสิทธิในครอบครัว ไม่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224 วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 มาตรา 6

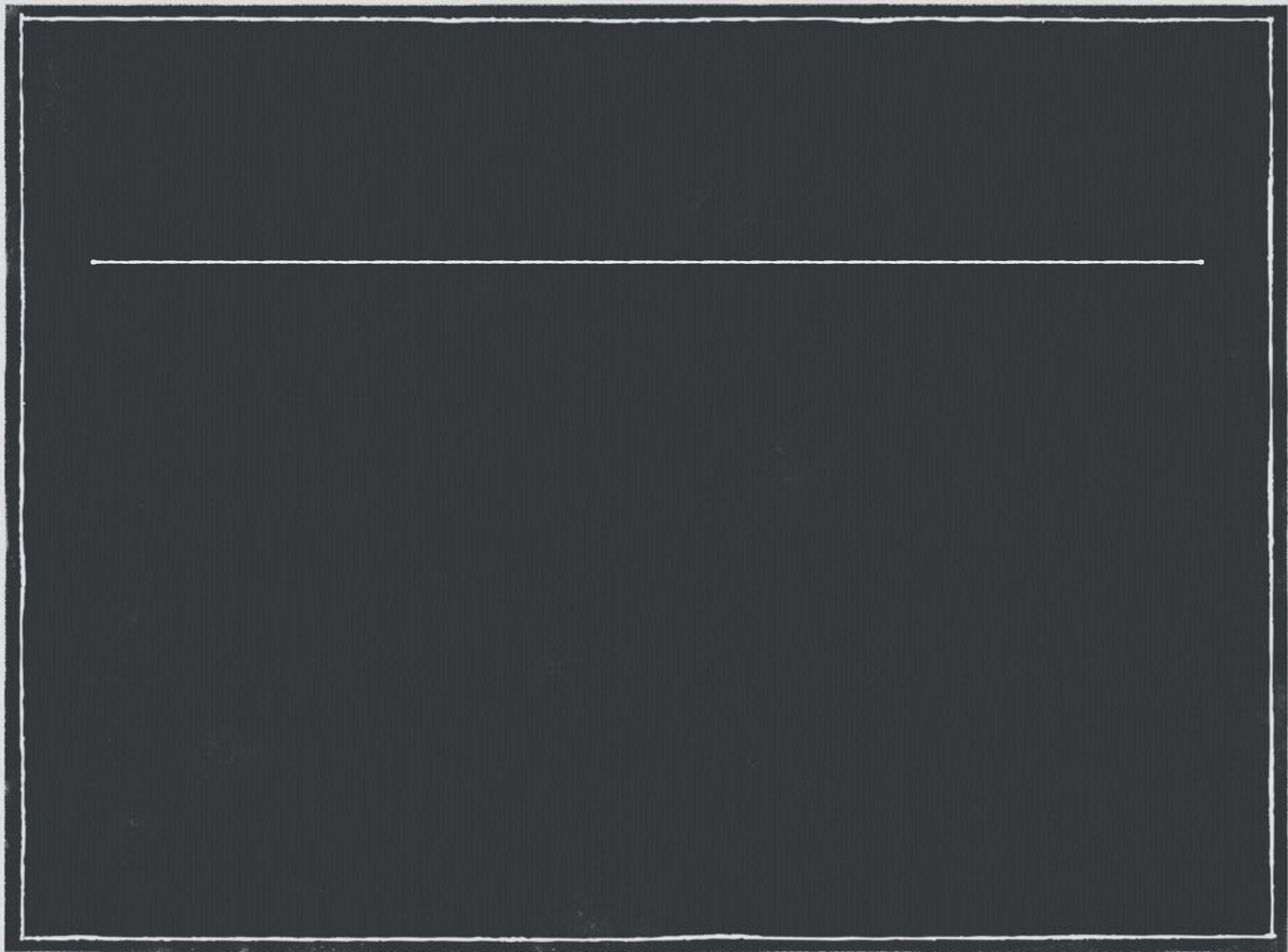
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 752/2550

โจทก์ที่ 1 อ้างว่าการผิดสัญญาหมั้นของจำเลยทั้งสามทำให้โจทก์ที่ 1 ได้รับความเสียหายต่อกายและชื่อเสียงของโจทก์ที่ 1 จึงเรียกร้องให้จำเลยทั้งสามร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าทดแทนความเสียหายเป็นเงิน 50,000 บาท ส่วนโจทก์ที่ 2 อ้างว่าจำเลยทั้งสามไปลู่ขอโจทก์ที่ 1 โดยตกลงให้สินสอดแก่โจทก์ที่ 2 เป็นเงิน 50,000 บาท แต่จำเลยทั้งสามผิดสัญญาหมั้นและไม่ชำระค่าสินสอด จึงเรียกร้องให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระค่าสินสอดจำนวนดังกล่าว แม้สิทธิเรียกร้องของโจทก์ทั้งสองต่างเกิดจากการผิดสัญญาหมั้น แต่โจทก์ที่ 1 เรียกร้องให้รับผิดชอบใช้ค่าทดแทนความเสียหายต่อกายและชื่อเสียงของโจทก์ที่ 1 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1440 (1) ส่วนโจทก์ที่ 2 เรียกร้องให้ชำระค่าสินสอดแก่โจทก์ที่ 2 ตามมาตรา 1437 วรรคสาม จึงเป็นกรณีที่โจทก์แต่ละคนต่างใช้สิทธิเฉพาะตัวตาม ป.วิ.พ. มาตรา 55 ก็ต้องถือคุณทรัพย์ของโจทก์แต่ละคนแยกกัน เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ที่ 1 จำนวน 50,000 บาท และให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์ที่ 2 จำนวน 50,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยทั้งสามอุทธรณ์ว่า จำเลยทั้งสามไม่ต้องรับผิดชอบชำระเงินจำนวนดังกล่าวแก่โจทก์ทั้งสอง คุณทรัพย์พิพากษาในชั้นอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสามต่อโจทก์แต่ละคนไม่เกินห้าหมื่นบาท ทั้งมิใช่คดีเกี่ยวข้องกับสิทธิแห่งสภาพบุคคลหรือสิทธิในครอบครัว จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามมาตรา 224 วรรคหนึ่ง

อุทธรณ์ของจำเลยทั้งสามที่ว่า จำเลยทั้งสามผิดสัญญาหมั้นตั้งแต่วันที่ขึ้น 10 ค่ำ เดือน 6 ปี 2543 แต่โจทก์ทั้งสองเพิ่งจะยื่นฟ้องเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2544 พันกำหนด 6 เดือน นับแต่วันผิดสัญญาหมั้น ฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความแล้วนั้น เป็นการอุทธรณ์โต้แย้งข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นรับฟังมาว่า จำเลยทั้งสามผิดสัญญาหมั้นเมื่อวันที่ขึ้น 10 ค่ำ เดือนหก หรือเดือนมิถุนายน 2544 เพื่อนำไปสู่ข้อกฎหมายว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความแล้วจึงเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา 224

มาตรา ๒๒๕ ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้น
อ้างในการยื่นอุทธรณ์นั้นคู่ความจะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้ง
ในอุทธรณ์และต้องเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบใน
ศาลชั้นต้น ทั้งจะต้องเป็นสาระแก่คดีอันควรได้รับการวินิจฉัย
ด้วย

ถ้าคู่ความฝ่ายใดมิได้ยกปัญหาข้อใดอันเกี่ยวข้องกับ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นกล่าวในศาลชั้นต้นหรือ
คู่ความฝ่ายใดไม่สามารถยกปัญหาข้อกฎหมายใด ๆ ขึ้น
กล่าวในศาลชั้นต้น เพราะพฤติการณ์ไม่เปิดช่องให้กระทำได้
หรือเพราะเหตุเป็นเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วย
กระบวนการพิจารณาชั้นอุทธรณ์ คู่ความที่เกี่ยวข้องย่อมมีสิทธิที่
จะยกขึ้นอ้างซึ่งปัญหาเช่นนั้นได้

ต้องห้ามตามมาตรา ๒๒๕

หลักเกณฑ์

- ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายต้องชัดเจน
- ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายต้องยกขึ้นว่ากล่าวแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น
- ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายต้องเป็นสาระ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3563/2543

ที่จำเลยที่ 1 ฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์จำเลยที่ 1 ในปัญหาที่จำเลยที่ 1 ร้องขอให้ศาลชั้นต้นเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบเป็นการไม่ชอบ เพราะกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนนั้น เห็นว่า ปัญหาข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่คู่ความติดใจจะยกขึ้นว่ากล่าวไม่ว่าในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกา ไม่ว่าจะเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือไม่ คู่ความต้องกล่าวมาโดยชัดแจ้งในอุทธรณ์หรือฎีกา เพื่อศาลจะได้ทราบรายละเอียดว่าคู่ความติดใจอุทธรณ์หรือฎีกาโต้แย้งปัญหาใดได้โดยชัดแจ้ง เมื่อจำเลยที่ 1 กล่าวอุทธรณ์ไม่ชัดแจ้งศาลอุทธรณ์ก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่วินิจฉัยได้ เพราะไม่เป็นอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1291/2532

ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับฟ้องแย้งของจำเลย โดยวินิจฉัยว่า ฟ้องแย้งของจำเลยเป็นฟ้องที่มีเงื่อนไขและยังไม่มีข้อโต้แย้งตามกฎหมาย จำเลยอุทธรณ์ว่าฟ้องแย้งของจำเลยเป็นเรื่องเกี่ยวกับฟ้องเดิมของโจทก์ มิได้โต้แย้งคำสั่งของศาลชั้นต้นว่าไม่ชอบอย่างไรหรือเพราะเหตุใด จึงเป็นอุทธรณ์ไม่ขัดแจ้งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 ชอบที่ศาลอุทธรณ์ไม่รับวินิจฉัย.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2776/2539

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โดยวินิจฉัยว่า โจทก์นำสืบแต่เพียงว่า จำเลยได้รับคำสั่งให้เป็นผู้บังคับหมวดพยาบาล ซึ่งมีหน้าที่เก็บรักษาและพัสดุทางการแพทย์ แล้วพัสดุทางการแพทย์หายไป แต่มิได้นำสืบให้รับฟังได้ตามฟ้องว่า จำเลยละเลยต่อหน้าที่ไม่เอาใจใส่และไม่เก็บ ดูแล รักษา อย่างไร อันเป็นผลโดยตรงให้ทรัพย์สินหายไป ส่วนที่เมื่อจำเลยทราบว่า ทรัพย์สินหายไปแล้วละเลยไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบก็มีใช้เหตุที่ทำให้ทรัพย์สินหายไปเช่นเดียวกัน แม้จำเลยจะได้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ มิใช่จะทำให้สามารถติดตาม เอาทรัพย์สินคืนมาได้ อย่างแน่แท้ จำเลยมิได้ทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์อุทธรณ์ว่า การที่จำเลยมีหน้าที่ดูแล รับผิดชอบเก็บรักษาและพัสดุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่สูญหายไป แต่จำเลยกลับละเลยปล่อยให้ทรัพย์สินดังกล่าวหายไปในช่วงที่อยู่ในหน้าที่จำเลย โดยไม่ทราบสาเหตุ ทั้งเมื่อจำเลยทราบว่าทรัพย์สินหายไปแล้ว ยังกลับ รายงานเท็จแก่ผู้บังคับบัญชาว่า ของยังอยู่ครบตามข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นต้นฟังได้นั้น ถือได้ว่าจำเลย กระทำประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายตามฟ้องแล้ว และต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ เห็นว่า โจทก์มิได้อุทธรณ์โต้แย้งคัดค้านคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นว่าไม่ชอบอย่างไรหรือ เพราะเหตุใด จึงเป็น อุทธรณ์ไม่ชัดเจนอันต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 การที่ศาลอุทธรณ์รับวินิจฉัยให้แล้วพิพากษายืน จึงเป็นการไม่ชอบและไม่เป็นเหตุให้โจทก์มีสิทธิฎีกา เมื่อโจทก์ฎีกาทำนองเดียวกับที่อุทธรณ์ขึ้นมาอีก โจทก์จึงไม่มีสิทธิฎีกา ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 14885/2558

จำเลยให้การเพียงว่าโจทก์มิใช่ผู้จัดการมรดกและศาลยังไม่มีคำสั่งตั้งผู้จัดการมรดกของ ส. โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง เงินฝากและหุ้นของ ส. ใน สหกรณ์ออมทรัพย์ มิใช่มรดกของ ส. เพราะสิทธิประโยชน์เกิดขึ้นเมื่อ ส. ถึงแก่ความตาย พันัยกรรมตามฟ้องไม่อาจลบล้างหนังสือแสดงเจตนา การตั้งผู้รับประโยชน์ที่ ส. ทำให้ไว้แก่สหกรณ์ดังกล่าวเท่านั้น จำเลยไม่ได้ให้การต่อสู้ว่าพันัยกรรมตามฟ้องเป็นพันัยกรรมปลอม ดังนั้น ที่จำเลย อุทธรณ์ว่าพันัยกรรมตามฟ้องเป็นพันัยกรรมปลอม จึงเป็นการอ้างข้อเท็จจริงที่แตกต่างไปจากคำให้การ ถือได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10511/2556

ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 177 วรรคสอง บัญญัติว่า "ให้จำเลยแสดงโดยชัดแจ้งในคำให้การว่า จำเลยยอมรับหรือปฏิเสธข้ออ้างของโจทก์ทั้งสิ้นหรือแต่บางส่วนรวมทั้งเหตุแห่งการนั้น" เมื่อจำเลยที่ 2 มิได้ให้การปฏิเสธถึงข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาย่อมต้องถือว่า จำเลยที่ 2 ยอมรับข้ออ้างตามฟ้องแล้ว ส่วนข้ออ้างของจำเลยที่ 2 ในคำให้การมิได้เป็นการยกข้อต่อสู้ขึ้นใหม่ กลับเป็นข้อสนับสนุนคำฟ้องของโจทก์และเป็นปฏิปักษ์กับคำให้การของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเรื่องที่จำเลยที่ 2 ต้องยื่นฟ้องจำเลยที่ 1 เป็นคดีต่างหาก เนื่องจากจำเลยที่ 2 มิได้อยู่ในฐานะเป็นโจทก์ที่ฟ้องจำเลยที่ 1 ในคดีนี้ คำให้การของจำเลยที่ 2 ย่อมไม่ก่อให้เกิดประเด็นข้อพิพาทขึ้นระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ได้ ฉะนั้นที่จำเลยที่ 2 อุทธรณ์โดยอ้างเหตุตามคำฟ้องของโจทก์ จึงเป็นข้อที่จำเลยที่ 2 อุทธรณ์แทนโจทก์โดยปราศจากอำนาจ ย่อมเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบเพราะมิใช่เป็นการอุทธรณ์ในประเด็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 2 อุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 เป็นข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มิได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ทั้งไม่เป็นสาระแก่คดีอันควรแก่การได้รับวินิจฉัย ย่อมเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 6

ข้อยกเว้นที่ไม่ยกขึ้นในศาลชั้นต้น

- ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย
- พฤติการณ์ไม่เปิดช่องให้ทำได้
- ไม่ปฏิบัติตามกระบวนการพิจารณาในชั้นอุทธรณ์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2825/2535

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระเงินแก่โจทก์และให้จำเลยทั้งสองร่วมกันชำระค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งสามจำเลยที่ 2 มิได้อุทธรณ์โต้เถียงในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียม การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน แต่กำหนดค่าขึ้นศาลในศาลชั้นต้นใหม่โดยให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้แทนโจทก์ทั้งสามตามจำนวนทุนทรัพย์ที่โจทก์แต่ละคนชณะคดี จึงเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะการกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องค่าฤชาธรรมเนียมแค่ไหนเพียงไรนั้น เป็นดุลพินิจของศาลโดยคำนึงถึงเหตุสมควรและความสุจริตในการสู้ความหรือการดำเนินคดี ที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้จำเลยที่ 2 รับผิดชอบใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งหมดมานั้นเป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจ มิใช่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายจึงไม่ใช่ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลอุทธรณ์จะหยิบยกขึ้นมาวินิจฉัยได้เอง ศาลฎีกาจึงเห็นควรแก้ไขในส่วนนี้เสียให้ถูกต้อง เพราะการพิพากษาคดีโดยไม่ถูกต้องเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาวินิจฉัยได้เอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6315/2538

สัญญาคู่และสัญญาจำนองประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653
วรรคหนึ่งและมาตรา 714 บังคับให้ต้องทำเป็นหนังสือ จึงเป็นกรณีที่กฎหมาย
บังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง เมื่อโจทก์มีสัญญาคู่และสัญญาจำนอง
มาแสดง จำเลยจะนำสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างว่ายังมีข้อตกลงเพิ่มเติม
ไปกว่าข้อความที่มีอยู่ในสัญญาทั้งสองนั้นอยู่อีก จึงเป็นการต้องห้ามตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 94(ข) ปัญหาข้อกฎหมาย
ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 94(ข) นี้ เป็นปัญหา
เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่ความมิได้ยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกา
มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา
142(5)ประกอบด้วยมาตรา 246 และ มาตรา 247

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 255/2538

โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยในฐานะผู้รับประกันภัยคำจุนรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนตาม
กรมธรรม์ประกันภัย ไม่ได้ฟ้องให้รับผิดในฐานะผู้ทำละเมิด หากจำเลยจะยกอายุ
ความขึ้นเป็นข้อต่อสู้ จำเลยก็ต้องยกอายุความในการเรียกค่าสินไหมทดแทนที่ว่า
ห้ามมิให้ฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันวินาศภัยตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์มาตรา 882 วรรคแรก ซึ่งบัญญัติไว้ต่างหากจากอายุความเรื่อง
ละเมิดตามมาตรา 448 ขึ้นต่อสู้เมื่อจำเลยไม่ได้ยกอายุความเรื่องการเรียกให้ใช้ค่า
สินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัยขึ้นต่อสู้ จึงไม่เป็นประเด็นแห่งคดีและไม่ใช้
ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลอุทธรณ์จะยกขึ้นวินิจฉัยเอง
ไม่ได้ จำเลยจึงฎีกาต่อมาไม่ได้ เพราะเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบใน
ศาลอุทธรณ์ ต้องห้ามฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา
249 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3921/2546

ส่วนที่ผู้ร้องฎีกาว่าผู้ตายทำพินัยกรรมยกที่ดินส่วนของตนซึ่งมีกรรมสิทธิ์ร่วมกับผู้ร้องให้แก่ผู้คัดค้านโดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดกำหนดในพินัยกรรมจึงไร้ผลนั้น แม้ปัญหานี้ไม่ได้ว่ากันมาในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 6 ก็ตามแต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน คู่ความมีสิทธิยกขึ้นอ้างได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7609/2555

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังว่า โจทก์ทำสัญญาเช่าที่ดินพิพาทกับจำเลย สัญญาเช่าครบกำหนดในวันที่ 31 ธันวาคม 2551 สัญญาเช่าดังกล่าวมีข้อความระบุว่า ผู้ให้เช่าให้คำมั่นว่าจะต่ออายุการเช่าออกไปอีกสองคราว ครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2554 และครั้งที่สองตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2555 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2557 ที่โจทก์ฎีกาว่า สัญญาเช่าระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าการเช่า เพราะมีข้อตกลงว่าเมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดลงให้ทรัพย์สินที่โจทก์ได้ก่อสร้างหรือที่โจทก์นำมาตกแต่งหรือสร้างไว้ขึ้นตกได้แก่จำเลยผู้ให้เช่า เห็นว่าศาลชั้นต้นชี้สองสถานกำหนดประเด็นข้อพิพาทว่า 1. โจทก์หรือจำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา 2. จำเลยเสียหายหรือไม่ เพียงใด ฎีกาของโจทก์จึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ และไม่ใช้ปัญหาอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10313/2559

จำเลยที่ 2 ฎีกาว่า เด็กหญิง ณ. มิใช่บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของ ส. โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องนั้น แม้เรื่องอำนาจฟ้องจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งคู่ความอาจยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์และฎีกาได้ก็ตาม แต่ก็ต้องเป็นข้อกฎหมายที่เกิดจากข้อเท็จจริงในกระบวนการพิจารณาโดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อจำเลยที่ 2 มิได้ให้การต่อสู้ในข้อดังกล่าวไว้ ฎีกาของจำเลยที่ 2 ในข้อนี้จึงเป็นข้อที่มิได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 249 วรรคหนึ่ง (เดิม) ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 486/2542

คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยสร้างรั้วลวดหนามรुकล้ำเข้ามาในที่ดินโจทก์เป็นเนื้อที่ 1 ไร่ 21 ตารางวา และโจทก์ฟ้องจำเลยกับพวกเป็นคดีอาญาว่าจำเลยกับพวกร่วมกันสร้างรั้วลวดหนามบุกรุกเข้าไปในที่ดินโจทก์เป็นเนื้อที่ 1 ไร่ 21 ตารางวา เมื่อคดีนี้และคดีอาญาดังกล่าวเป็นมูลกรณีเดียวกัน คดีนี้จึงเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาดังกล่าว ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่งศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา และเหตุที่จำเลยยกปัญหาเรื่องให้ถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาขึ้นกล่าวอ้างในชั้นอุทธรณ์เนื่องจากจำเลยไม่สามารถยกปัญหาดังกล่าวขึ้นกล่าวอ้างในศาลชั้นต้นได้เพราะพฤติการณ์ไม่เปิดช่องให้กระทำได้ จำเลยย่อมมีสิทธิที่จะยกปัญหาดังกล่าวขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคสอง

ප්‍රභූත මාතෘකා

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1323/2558

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามจำเลยของฎีกาว่า ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับพยานลำดับที่ 1 ที่จำเลยอ้างเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2550 ซึ่งเป็นพยานที่จำเลยเพิ่งทราบว่ามีอยู่และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสนอต่อศาล เนื่องจากเป็นพยานสำคัญแห่งคดีที่เกี่ยวกับอำนาจฟ้องของโจทก์ และการที่ศาลอุทธรณ์เห็นฟ้องด้วยกับศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้นำสำนวนคดีหมายเลขแดงที่ 3814/2546 ของศาลชั้นต้น มาผูกรวมกับคดีนี้ ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่า คดีหมายเลขแดงที่ 3814/2546 เป็นเรื่องที่โจทก์ฟ้องบริษัทบ้านจตุรเพชร จำกัด เป็นจำเลย ซึ่งทั้งจำเลยและบริษัทบ้านจตุรเพชร จำกัด ต่างมีนายรังสรรค์เป็นกรรมการ จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยไม่ทราบว่าสำนวนคดีหมายเลขแดงที่ 3814/2546 ได้มีอยู่ก่อนวันสืบพยาน เมื่อจำเลยระบุอ้างเอกสารดังกล่าวเพิ่มเติมเมื่อพ้นกำหนด 15 วัน นับแต่วันสืบพยาน จึงต้องห้ามตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 88 วรรคสอง ส่วนคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมของจำเลยเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา หากจำเลยไม่เห็นด้วยและประสงค์จะใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นภายหลังก็ต้องโต้แย้งคำสั่งไว้ เมื่อจำเลยมิได้โต้แย้งคัดค้านจึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 226 ดังนั้น ที่ศาลอุทธรณ์เห็นฟ้องด้วยกับศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้นำสำนวนคดีหมายเลขแดงที่ 3814/2546 ของศาลชั้นต้น มาผูกรวมกับคดีนี้จึงชอบแล้ว

อำนวยการหน้าทีศาลชั้นอุทธรณ์

มาตรา ๒๕๐

ศาลอุทธรณ์มีอำนาจที่จะวินิจฉัยคดีโดยเพียงแต่พิจารณาฟ้องอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ เอกสารและหลักฐานทั้งปวง ใน
สำนวนความซึ่งศาลชั้นต้นส่งขึ้นมา เว้นแต่

(๑) ศาลอุทธรณ์ได้นัดฟังคำแถลงการณ์ด้วยวาจาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕๑ แต่ถ้าคู่ความฝ่ายใดหรือทั้งสอง
ฝ่ายไม่มาศาลในวันกำหนดนัด ศาลอุทธรณ์อาจดำเนินคดีไปได้ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์นั้น ไม่ให้
ถือเป็นคำพิพากษาโดยขาดนัด

(๒) ถ้าศาลอุทธรณ์ยังไม่เป็นที่พอใจในการพิจารณาฟ้องอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ และพยานหลักฐาน ที่ปรากฏใน
สำนวน ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๓๘ และเฉพาะในปัญหาที่อุทธรณ์ ให้ศาลมีอำนาจที่จะกำหนดประเด็นทำการสืบ
พยานที่สืบมาแล้ว หรือพยานที่เห็นควรสืบต่อไป และพิจารณาคดีโดยทั่ว ๆ ไป ดังที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้
สำหรับการพิจารณาในศาลชั้นต้น และให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการพิจารณาในศาลชั้นต้น มาใช้
บังคับด้วยโดยอนุโลม

(๓) ในคดีที่คู่ความอุทธรณ์ในปัญหาข้อกฎหมาย ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นว่าศาลชั้นต้นยังมิได้พิจารณาหรือวินิจฉัยปัญหา
ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในประเด็น ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจทำคำสั่งให้ศาลชั้นต้นพิจารณาปัญหาข้อเท็จจริงเช่น
ว่านั้น แล้วพิพากษาไปตามรูปความ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 953/2542

คำร้องขอบรรยายว่าที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้คัดค้านโต้แย้งว่าเป็นที่ดินของผู้คัดค้านปัญหาที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่จึงเป็นประเด็นโดยตรงในคดี การพิจารณาว่าประเด็นแห่งคดี มีอย่างไร ต้องพิจารณาข้ออ้างและข้อเถียงทั้งจากคำฟ้อง และคำให้การ แม้ผู้ร้องจะเริ่มคดีโดยทำเป็นคำร้องขอ แต่เมื่อผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้าน ก็ต้องดำเนินคดี อย่างคดีมีข้อพิพาท ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 240 ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยคดี ไม่มีความจำเป็นต้อง ย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นวินิจฉัยก่อน เมื่อปรากฏว่า ศาลชั้นต้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยสืบพยานผู้ร้องและผู้คัดค้านมาจนเสร็จสิ้นกระแสความแล้ว ย่อมเพียงพอให้ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยคดีไปได้โดยพิจารณาจากพยานหลักฐานและเอกสารในสำนวน

ມາຕຣາ ໒໓໔

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4817/2548

จำเลยอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่ โดยขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับคำสั่งของศาลชั้นต้น เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลย หากจำเลยประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นจำเลยก็ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา 234 โดยยื่นคำขอเป็นคำร้องต่อศาลชั้นต้น และนำค่าธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่ง แม้อุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการขอให้พิจารณาคดีใหม่มิใช่อุทธรณ์ในเนื้อหาของคำพิพากษาศาลชั้นต้นก็ตาม แต่เป็นการอุทธรณ์คำสั่งให้รับอุทธรณ์ภายหลังที่ศาลชั้นต้นพิพากษาชี้ขาดตัดสินคดีแล้ว เมื่อมีการอุทธรณ์เช่นนี้ ย่อมทำให้การบังคับล่าช้าออกไปและอาจเสียหายแก่โจทก์ผู้ชนะคดีได้ จำเลยจึงต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของบทบัญญัติมาตรา 234 ดังกล่าวให้ครบถ้วนด้วย เมื่อปรากฏว่าจำเลยเพียงแต่นำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาลโดยมิได้นำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาล คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ชอบที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 จะปฏิเสธไม่รับวินิจฉัยให้ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยจึงเป็นการไม่ชอบ และถือไม่ได้ว่าฎีกาของจำเลยเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค 1 จำเลยจึงไม่มีสิทธิฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา 249 บรรทัดหนึ่ง

မာတရာ ၂၃၆

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 451/2549

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลย จำเลยยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งอุทธรณ์คำสั่งไปยังศาลอุทธรณ์ภาค 1 ตาม ป.พ.พ. มาตรา 236 วรรคหนึ่ง ศาลชั้นต้นไม่มีหน้าที่ตรวจอุทธรณ์และมีคำสั่งกรณีนี้ตามมาตรา 232 การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยเสียเองเป็นการไม่ชอบ จำเลยย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวนี้ได้ภายในกำหนด 1 เดือน นับแต่วันที่ได้อ่านคำสั่งตามมาตรา 229 กรณีมิใช่การอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ซึ่งต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งภายใน 15 วัน ตามมาตรา 234

การอุทธรณ์คำสั่งที่ปฏิเสธไม่รับอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 234 กำหนดให้ทำเป็นคำร้อง ต้องชำระค่าธรรมเนียมคำร้องเพียง 40 บาท